

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti v Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati peti vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Novi zakon o organizaciji sodišč

Dosedanja okrajna sodišča se spremene v srezka, višje deželno sodišče v Ljubljani pa v apelacijsko sodišče — Sodniki dobe službene obleke

— Beograd, 19. januarja. V ministru pravde je izšel nov zakon o ustroju sodišč. Zakon je v glavnem posnet po novem zakonu o organizaciji sodišč, ki je bil lansko leto sprejet v bivši Narodni skupščini.

Zakon določa, da se izenačijo vsa sodišča v državi tako, da bodo obstojala odseji kot redna sledeča sodišča: občinska, sreska, okrajna, trgovska, apelacijska in kasacijska sodišča. Sreska sodišča bodo osnovana, v kolikor še ne obstojajo, v vsakem srezu.

Dosedanja okrajna sodišča v Sloveniji se spremene v sreska, višje deželno sodišče v Ljubljani pa v apelacijsko sodišče. Sodni stol v Zagrebu se pretvori v okrajno sodišče. Delokrog apelacijskih in kasacijskih sodišč bo odrejen naknadno.

Vse sodbe se izrekajo v imenu kralja. Sodniki morajo imeti predpisano službeno obleko, ki jo bo za enkrat nabavila država.

Prehodne odredbe tega zakona stopijo takoj v veljavo, celotni zakon pa šele takrat, ko bo izenačeno kazensko pravo v državi.

Prihod ministra dr. Korošca v Ljubljano

Drevi bo imelo vodstvo SLS sejo, na kateri bo padla odločitev o usodi stranke in o razmerju dr. Korošca do nje. — Dr. Korošec bo inspiciiral tudi železniško direkcijo

— Ljubljana, 19. januarja. Z OSE, ki je imel 6 in pol ure zamude je prišel danes iz Beograda ob 11. uri prometni minister dr. Anton Korošec. Na kolodvoru ga je pozdravil direktor ljubljanske železniške direkcije ing. Knežević, navzoč pa je bil tudi komisar oblastnega odbora dr. Marko Natlačen. Z avtomobilom oblastnega odbora se je dr. Korošec odpeljal na svoje stanovanje v Marjanišče. Na kolodvoru je pričakoval dr. Korošca tudi več novinarjev, ki so se zanimali za namen dr. Korošcevega prihoda v Ljubljano. G. dr. Korošec je bil zelo redkoveden ter je na kratko izjavil, da je njegov pri-

hod povsem privatnega značaja.

Kakor pa vse kaže, je prihod dr. Korošca v Ljubljano tudi v zvezi z vprašanjem nadaljnjega obstoja SLS in razmerju med stranko in ministrom dr. Korošcem. Drevi se bo namreč vršila seja vodstva SLS, na kateri bodo gotovo v prvi vrsti razpravljali o tem vprašanju. Za časa svojega bivanja v Ljubljani bo dr. Korošec v svojstvu prometnega ministra inspiciiral železniško direkcijo v Ljubljani ter stopil v stike z vodilnimi uradniki, da se z njimi posvetuje o raznih potrebnih reformah in o redukciji uradništva.

Koliko davkov smo plačali lani?

Nekaj podatkov o vplačanih neposrednih davkih leta 1927 in leta 1928.

Generalna direkcija davkov je izdala pregled vplačanih neposrednih davkov in doklad v l. 1928, izvenredne mesec december. Po teh podatkih je bilo neposrednih davkov in doklad plačanih 663.614.896 Din, dočim se je v istem času l. 1927 plačalo skoro tri milijone manj in sicer 650.622.218 Din.

Po proračunu so bili za navedeno dobo določeni dohodki od neposrednih davkov in doklad v znesku 644.595.516 Din, kar pomeni, do so doseženi dohodki prekašali proračune za 19.019.380 Din. l. 1927 je bil položaj obraten, realizirani dohodki so bili manjši od proračunanih za 77.712.872 Din.

Po višini vplačanih davkov sta na prvem mestu Srbija in Črna gora, pri čemer je Srbija tudi Južna Srbija. V teh pokrajinah se je vplačalo l. 1928 v času od 1. januarja do 30. novembra 217.332.218 Din. Po proračunu bi se imelo plačati 218.618.417 dinarjev in znaša primanjkljaj po proračunu skoraj milijon dinarjev. V l. 1927 je bilo vplačanih 191.644.182 Din od 236.167.064 Din proračunanih.

V Hrvatski in Slavoniji lani doseženi dohodki niso presegli proračunanih, temveč so bili manjši za par milijonov, dočim je bilo leto prej nasprotno. Lani je bilo vplačanih 103.061.017 Din, proračunano pa je bilo 112.656.650 Din, leto prej pa je bilo vplačano 131.618.590 Din, proračunano pa 127 milijonov 986.263 Din.

V osni in Hercegovini so bila v obeh zadnjih dveh letih vplačila manjša, kakor pa se bila določena. Tako je bilo v l. 1928

plačanih 45.575.095 Din, proračunanih pa je bilo 59.540.976 Din. l. 1927 je bilo proračunanih 78.738.618 Din, realiziranih pa je bilo 55.970.945 Din.

V Vojvodini se je plačalo l. 1927 in 1928 več, kakor je bilo določeno v proračunih. Tako so l. 1928 plačali 216.660.747 Din, dočim je bilo v proračunu določeno samo 145 milijonov 248.305 Din. V l. 1927 so znašali doseženi dohodki 180.352.30 Din napram 176.334.175 Din, kolikor je bilo proračunano.

V Sloveniji je bilo l. 1928 določenih 85 milijonov 659.029 Din, plačanih pa je bilo 57.643.933 Din. Za l. 1927 je bilo predpisanih 95.266.810 Din, plačanih pa 80.829.347 Din.

V Dalmaciji so l. 1928 plačani davki presegali predvidene l. 1927 pa so bili manjši. Tako je bilo za lani določeno, da se ima plačati 28.872.136 Din, dejansko pa se je vplačalo 23.341.537 Din. l. 1927 je bilo določeno 23.842.158 Din, vplačane pa je bilo 20.206.842 Din.

Po plačevanje neposrednih davkov v zadnjih dveh letih so posamezne pokrajine v naslednjem vrstnem redu: Vojvodina, kjer so bili proračunani dohodki vedno preseženi, dalje Hrvatska in Slavonija kakor tudi Dalmacija, kjer so doseženi dohodki enega leta presegli proračune, drugo leto pa bili manjši, in končno Srbija in Črna gora z Južno Srbijo, Bosna in Hercegovina ter Slovenija, kjer so bili doseženi dohodki vedno manjši, kakor proračunani.

niku, da je milijon frankov, ki jih je Hanauova izročila poslovnemu agentu Amadu, izročil slednji borzemu spekulantu Paquementu, ki je zbežal. Ravnotež zahteva zaradi tega, naj se prouči knjigovodstvo borzne spekulanta. Polovica obtoženec v Hanauovi aferi je obolela in leži v jetniški bolnišnici zaradi česar se bo zasliševanje zavleklo.

Zopet potres v Južni Ameriki

— Caracas, 19. januarja. Včeraj so zboleli v Cumanii silen potres. Veliko število poslopij je porušeno. Razvaline zveze so prekinjene. Po dosedanjih poročilih je poginilo 25 oseb. Podrobnosti poročil še ni. Predsednik Venezuele je poslal na mesto katastrofe parnik z živili.

Razračunavanja med Italijani v Ameriki

— Detroit, 19. jan. V neki stanovanjski hiši je eksplodirala bomba, ki je postopno popolnoma porušila. Nastal je velik požar, ki se je v veliki naglici razširil na sosednje hiše. Pogrebalo 6 oseb. Gasilci iščejo trupla. V bližini porušene hiše so našli dva ranjena. Obisti so navedle strogo preiskavo in sumijo, da sta ranjena izvršila atentat.

— Detroit, 19. januarja. Večinoma ponesrečenec ob prički bombnega napada na stanovanjsko hišo je italijanske narodnosti. Tukašnja policija smatra, da je ta atentat v zvezi s sporom med italijanskimi fašisti in protifašisti.

Štiri orožnike ustrelil in zažgal hišo

— Amsterdam, 19. januarja. Neka žena, čije mož je v zaporu, je zapustila svoje otroke ter živela z drugim možem in skupnem gospodinjstvu. Ko so štirje orožniki prišli v njeno novo stanovanje, da jo primejo zaradi tega, ker je zapustila svoje deca, je njen ljubimec z revolverjem ustrelil vse štiri orožnike in nato zažgal stanovanje. Mož so pozneje prijeli in vtaknili v zapor.

Sestanek reparacijskih strokovnjakov

— Paris, 19. januarja. Kakor poročajo, se sestane reparacijski odbor strokovnjakov 9. februarja v tako zvani zlati dvorani poslopja francoske Narodne banke.

Zasedanje nemškega državnega zbora

— Berlin, 19. januarja. Na predlog predsednika Loebja je svet senjorjev državnega zbora sklical, da se vrši prva seja državnega zbora v četrtek 24. januarja.

Priznanje avstrijskih akademskih diplom v Nemčiji

— Berlin, 19. jan. g. Prusko prosvetno ministristvo je do nadaljnjega splošno priznalo nemškim in avstrijskim državljanom akademске stopnje, ki so jih pridobili na univerzah v Gradcu, Dunaju ali Inostu in sicer doktorat iz bogoslovja, prava, političnih ved in filozofije. Od časa do časa bodo blati proučile, ali so bili akademski naslovi pridobljeni pravilno. Ti ukrepi se ne nanašajo na doktorje zdravstva in druge avstrijske akademске stopnje.

Gripa v Berlinu

— Berlin, 19. januarja. Epidemija gripe se še vedno razširja. Samo pri bolniških blaginjah je bilo danes prijavljeno 1600 novih slučajev. Več šol se je moralo zapreti. Magistrat je sklenil postaviti deset novih bolniških barak.

Priloge za nov polet na severni tečaj

— Oslo, 19. januarja. Nansen je danes odpotoval v New York, da pripravi vse potrebno za polet na severni pol, ki ga bo podvel to poletje.

Samomor Jugoslovencina na Dunaju

— Dunaj, 19. januarja. Jugoslovencina dijaka Ilijo Kristanovića pogrešalo je več dni. Svoj gospodinjci je pisal pismo, v katerem ji sporoča, da bo skočil v donavski kanal.

Smrtna nesreča na zagrebškem kolodvoru

— Zagreb, 19. januarja. Davi se je smrtno ponesrečil na tukašnem glavnem kolodvoru kurjač Todor Kucković. Pri premikanju strelca, da je zalela lokomotiva, mu odrezala levo roko pri ramenu. Zdravila prsi kni in zlemlja lobanjo. Umiraločega so pripeljali v bolnico, kjer je opoldne izdihnil.

Mrz se vedno pritiska

V južnih krajih države divjajo še vedno snežni meteži. — Temperatura je padla ponekod na 30 stopinj pod ničlo

— Beograd, 19. januarja. Po poročilih, ki prihajajo zadnje dni, razsajajo snežni viharji po vse državi. V posameznih pokrajinah je promet zelo otežen. Dočim je med Splitom in Zagrebom popolnoma ustavljen. Snežni viharji so zamedli vlake celo pri Novem Sadu. Močno sneži tudi v južni Srbiji.

— Zagreb, 19. jan. Po vestih iz Ljake, vlada tamkaj še vedno silen mrz. V mnogih krajih so včeraj beležili pod 20 stopinj C. Železniška proga med Malovanom, Zrmanjo in Pribudcem je zasnežena z ledenim snegom, ki ga je težko odstraniti. Dve lokomotivi in več železniških središnjih plugov, ki so jih odposlali za čiščenje proge, je zamudilo med Čuvinicama št. 108 in 109. Železniška urava je odročila na to mesto 70 delavcev, ki delajo neumorno. Delo na napreduje le počasi zaradi prevlekega mraza, zlasti pa zato, ker se je sneg pretvoril v čvrst led. V mnogih odsekih, kjer so snežni zameti do 5 m visoki, dela na 80 do 100 delavcev. Na vsej liskii progi je zaposlenih nad 600 delavcev pri čiščenju proge. Vlaki vozijo samo do Gračaca.

— Beograd, 19. jan. Promet je ustavljen radi velikih snežnih zametov na cestah Mostar — Nevesine — Gacko — Bileće — Trebinje, nadalje na cesti Bileće — Stolac — Poruše — Tomislav grad. Snežni viharji še vedno trajajo. V kolašinskem okraju je zaradi debel sneg. Promet na cesti Kol. Sin. Podgorica je popolnoma prekinjen. Po vsej zetski oblasti pada sneg neprestano že od 14. t. m. Prekinjen je promet na poti Cetinje — Kotor. Nikšić — Trebinje. Šenik — Risan — Podgorica — Kolašin — Andrijevica — Peć. Komisar zetske oblasti je določil 50.000 Din za odstranjevanje snega na cestah. Na delo so bili pozvani najrevnejši seljaki.

— Beograd, 19. januarja. Vseled naglega in jakega pojava leda na Donavi in Savi je ustavljen parniški promet od

Beograda do Sabca in obratno. Prav tako je ustavljen parniški in tovarni promet na progi Beograd — Sisak.

— Dubrovnik, 19. januarja. Zaradi velikega snega in ledu je že pet dni ustavljen promet med Kotorjem in Cetinjem. Ceste so visoko zasnežene. Ker sneg še vedno neprestano pada, čiščenje cest kljub zaposlitvi velikega števila delavcev le počasi napreduje.

— Sarajevo, 19. jan. Sneg je zanašel po vsej Bosni. Vseled žmetov so v vseh planinskih krajih vse komunikacije prekinjene. Onemogočene so pošne zveze, vlaki pa prihajajo z velikimi zamudami. Včeraj je padla v Sarajevu temp. na —22 st. C. Čeprav je pon. burja odnehala, mrz ne popušta. Tudi iz drugih krajev Bosne poročajo o silemu mrazu. Na Ivanplanini je znašala včeraj temperatura —25, v Tuzli —21, v Vitegradu in Konjicu —20. Iz posameznih vasi poročajo, da večino volkovi v stajenju ter kolieno živino. Lovi, ki jih prirejajo nanje seljaki, so brezuspešni, ker se pojavljajo volkovi v vedno večjem številu.

— Beograd, 19. jan. Tekom donolneve je mrz nekoliko popustil. Najbolje je padla temperatura v Beogradu, kjer je kaza termometer opoldne 9 stopinj pod ničlo. V notranjosti države pa se giblje temperatura med 12 in 30 stopinj pod ničlo. V Primorju je povprečna temperatura 6 stopinj pod ničlo. Najnižjo temperaturo beležijo v Gospiću, kjer je kazal barometer davi 30 stopinj pod ničlo.

Po poročilih meteorološke postaje so bile danes zabeležene sledeče temperature: Zagreb —12, Beograd Maribor, Ostrojek —13, Sarajevo —28, Ljubljana, Metković —18, Split, Split, Rab, Dubrovnik —1, Kraljevice —2, Crkvenica —6, Ravmagora —18, Lepoglava, Brod —17, Lipik —20, Karlovac —22, Osipić —25. Morje je v Južni Dalmaciji zelo razburkano.

Bombni atentat na židovsko prireditve

V Budimpešti so sinoči madžarski nacionalisti vrgli v plesno dvorano petardo. — V paniki je bilo mnogo žensk pohojenih — Protest pri notranjem ministru.

Budimpešta, 19. jan. V Carvasu se je vršila sinoči plesna prireditev židovskih žena, ki je končala zelo tragično. Proti židovskimi krogi so že deli časa rovarili proti židom ter jim povzročali razne težkote. Onemogočali so jim dolejš vsako javno prireditve židovsko žensko združenje, ki zasleduje zgolj dobrodelne namene, pa se je kljub temu odločilo, da priredi svojo vsakoletno plesno zabavo. Oblasti so bile naprošene, naj zaščitijo prireditve pred eventualnimi napadi in incidenti. Res je bila pojačana policija, a straža in prireditve je prišla v najljepšem redu. Vse do polnoči ni bilo niti najmanjšega incidenta, tako da je čuječnost straže in prirediteljev samih zelo popustila. Na prireditvi je bilo videti samo znane in ugledne ljudi, o katerih ni bilo niti najmanjšega dvoma.

Klako pred polnočjo, ko je zabava bila že na vrhuncu in je prišel tradicionalni polnočni ples, pa je nenadoma ugasnila v dvorani luč. V naslednjem hipu je sledila silna eksplozija. V dvorani je nastala nepopisna panika. Vse je drvelo proti izhodu, kjer je nastala taka gneča, da je bilo mnogo žensk pohojenih. V dvorani so se razlegali obupni kriki in nihče ni vedel, kaj se je prav za prav zgodilo.

Šele čez kakih 10 minut ko je bila dvo-

rana že popolnoma prazna in ko so se ljudje kljub ostremu mrazu razbežali na vse strani, so prinesli sveče in svetilke. Dvorana je nudila nenavadno sliko. Mize in stoli ob straneh so bili prevrtni, po tleh so ležale razbite steklenice in kozarci, obloka in ostala gaderoba se je valjala ko tleh, pred izhodom pa je ležalo v mlaki krvi več nezvestnih žensk in dva moška.

Policija je pozneje ugotovila, da gre za organizirani napad madžarskih nacionalistov takozvane organizacije »Leventek«. Člani te organizacije so prerezali glavni električni vod, tako da je v hipu v vsem poslopju ugasnila luč, nato pa so skozi okna vrgli v dvorano neke vrste petardo, ki je eksplodirala z veliko detonacijo, ne da bi povzročila sicer večjo škodo. Od eksplozije ni bil nihče ranjen, pač pa so morali prepeleti v bolnico pet žensk in dva moška, ki so dožili v gnebi težke notranje poškodbe. Ta atentat na židovski ples je izvalil v židovskih krogih veliko ogorčenje, obsojajo ga pa tudi v treznih madžarskih krogih.

Danes dopoldne se je oglasil pri notranjem ministru deputacija židovskih organizacij, protestirala proti početju madžarskih ekstremistov ter zahtevala od notranjega ministra večje zaščite.

Kralj Zogu zastrupljen?

— Tirana, 19. januarja. O boleznih kralja Zogu krojijo na različne verzije, ki pa ju znenkrat ni mogoče kontrolirati. Po uradnih vesteh, izdanih na podlagi rentgenološke preiskave, je kralj Zogu obolel na zastrupljenju z nikotinom. Po drugih verzijah pa se zatrjuje, da ne gre za slučajno, marveč za zločinsko zastrupljenje. Kralj Zogu je bil ba je sistematično zastrupljen in bi bil brez dvoma podlegel, če bi ne bili poklicani za pravočasno zdravniki — specialisti. Potrdilo te verzije vidijo za tem, da je bilo odpušeno vse dosedanje oboje dvorne intendature.

Požar v Zagrebu

Zagreb, 19. januarja. Sinoči okrog 10. je nastal požar v skladišču papirja tvrde Forga na Kaptolu. Gasilcem je jedva uspelo, da so požar omejili in končno pogasili. Ško do cenilo na 100.000 Din, je pa krita z zavarovalnino.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam, 2281.50, Berlin 13.545, Pariž 1095.75, Dunaj 90.82, London 276.38, New York 56.86, Praga 168.60, Milan 298.10.

ZAGREBSKA BORZA.
Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam, 2281.50, Berlin 13.545, Pariž 1095.75, Dunaj 90.82, London 276.38, New York 56.86, Praga 168.60, Milan 298.10.

INOZEMSKA PORZE.
Curth: Beograd 0.1275, Dunaj 73.07, Budimpešta 90.65, London 25.23, New York 52.0, Pariž 20.33, Milan 27.22, Praga 130.0, Berlin 123.65.

Preiskava radi objave nemških oboroževalnih načrtov

Berlin, 19. jan. g. Državni predsednik Hindenburg je sprejel državnega kancelarja Müllerja in državnega obrambnega ministra Grönerja zaradi objavljenja memoranda, ki ga je izdalo državno obrambno ministristvo in zaradi uvedene preiskave. Nemško nacionalno časopisje še vedno sumi, da so indiskretnost zagrešili social-demokratski poslanci, izmed katerih so nekateri prejeli prepis Grönerjevega memoranduma.

Francoski finančni škandal

Pariz, 19. jan. g. Direktor »Rumeur» Anquetilly je sporočil preiskovalnemu sod-

— Tako, hvala lepa. Hotel sem samo vedeti, koliko si prihranim, če pojdem na...

Zadnje zavetje onemoglih in zapuščenih

Poset v ljubljanski hiralnici usmiljenih sester na Vidovdanski cesti. — Pretresljive slike bede, nesreče in življenjskih tragedij. — Med umobolno mladino.

Ljubljana, 19. januarja.

Majhna grbasta žena je počasi odprla lino in me nekam nezaupe vprašala, kaj želim. S sestro predno na morem govorniku, ker je odsotna, pač na lahko govorim. Potegnila je za vrvi pri lino in ko sem se nehote ozrl proti vratom, sem opazil, da so se odprla. Stopil sem na širok hodnik, odkoder me je odvedla vratarica po prečnem hodniku k pisarni na desni strani. Kratko sem razložil nameni sestre prednice, okoli 30 letni redovnici z lepim, inteligentnim obrazom namen svoje priložnosti ter jo prosil, naj mi posreži z nekaterimi podatki o hiralnici sv. Kicele.

Sestra Kerubina — tako so jo klicale druge sestre, če sem pravilno čul — mi je pripovedovala, da je bila hiralnica sv. Jožefa ustanovljena l. 1875. na pobudo misionarja Karla Hajdriha deloma s prostovoljnimi karitativnimi deloma s premoženjem nekaterih sester. Mnogo je prispevala Osebnostna hiša usmiljenih sester sv. Vincenca Pavelskega v Gradcu. Zgradbo je nadzorovala v upravnem okviru sestra prednica v splošni bolnici Leopoldina Hope, o čije upravnih zmoglostih se je v poznejših letih zelo pohvalno izražal pokojni župan dr. Ivan Tavčar. Starejšim ljudem so se prav dobro znani njegovi šaljivi izreki o njej ob raznih prilikah.

Hiralnica, ki je čisto samoupravna institucija, je razdeljena v glavnem na 2 oddelke: v oddelku za telesne hiralce in v oddelku za duševne. Primarni preveč oddelka je dr. Gregorij, drugega, in sicer moškega oddelka dr. Göstl, ženskega dr. Šerko. V hiralnici, edino te vrste pri nas, posiljuje mestni magistrat, občine iz vse Slovenije ter zasebniki samo neozdravljive bolnike. Često pripeljejo sem umirajoče, ki izdihnejo čez par ur. V hiralnici je bilo tudi že več bolnikov, ki so trpeli do 10 let, preden so za vedno zatisnili oči. Pač edinstveni primer imajo na oddelku za duševne hiralce, kjer kljubuje neki 64letni Ljubljanka iz znane, milijonarke družine že 29 let umrti doživlja pa so tudi že take primere, da so bolniki proti vsakemu prikaživanju ponovno ozdraveli. Nedavno so pripeljali v hiralnico neko posestnico z Vrhnice, hudo živčno bolno, ki se ni mogla niti ganiti, kaj šele, da bi vstala. Po 2 mesecih zdravljenja je vstala sama brez opore in se zdravniki napotila domov. Neka druga bolnica z zlomljeno hrbtenico — trgovka po poklicu, se je v enem letu toliko popravila, da je že sama hodila in tudi mogla sest.

V hiralnici preživlja zadnje dni svojega življenja letno okoli 115—120 telesnih hiralcev ter 230 duševnih bolnih. Med bolniki so zastopani vsi sloji in najrazličnejši poklici 25 bolnikov vzdržujejo stalno brezplačno sestre same.

Bolniki žive večinoma vdan v svojo usodo. Potrebujejo čakajo, da jih odredi smrt trpljenja. Med njimi so tudi taki, ki koprne po zdravju in se veselo lepe spomladi. Tudi neozdravljive so vmes, taki, ki ne prestopajo pritožbo radi hrane. K tej vrsti bolnikov spadajo vsi bivši občinski svetniki.

Oče Štefan, strežaj in bivši aranžer pogrebov

V pisarno je stopil strežaj Štefan, majhen, prijeten možiček, ki ga pozna gotovo pol Ljubljane. Že 31 let je v službi v hiralnici, ves čas stalno zaposlen na moškem oddelku. Vsek dan postaja bolnikom postelje, brije jih, kopelje jih, poleg tega pa še opravlja vsa pota za hiralnico po mestu. Dokler je hiralnica sama oskrbovala pogrebe, je bil tudi aranžer pogrebov. Zaradi različnih sposobnosti, ki ga usposablja za usmiljenega Samaritana pri neozdravljivih bolnikih, gledajo na njega s svojega dobrega očeta.

— Štefan, od kod ste doma?
— Iz Šmarja pri Jelšah. Predem sem stopil kot 28letni mladenič v to svojo prvo službo, sem bil navaden delavec.

— Ali vam ugaja v hiralnici?
— Za vse na svetu bi ne hotel proč od toči. Če pomislim na to, mi postane tako hudo, da bi najraje kar na mestu umrl. Prav mi se ne hvalim, če rečem, da sem bil rojen za bolniškega strežaja. Ko bi vedeli, kako se mi revčki smilijo! Najbolj mi je pri srcu Lukež, železniški uradnik v pokolu, ki je pri nas od leta 1925. Živno bolan je in tako slab, da se s težavo premika v postelji. Na noge se ne more stopiti. Revčev je včasih tako hudo, da ves dan prejoča. Tu sem živ pokopan, vzdiham.

— Sestra namestnica, koliko usmiljenih sester imate v zavodu in koliko strežajev?
— Sester nas je 58, strežajev imamo 3, a strežajki devet.

Strežnica Marjanca, ki drži umirajočim svečo

— Zdej, ko poznate mene, morate spoznati še strežnico Marjanco, je povzel besedo Štefan. Trenutek prosim, takoj pride!

Štirinadesetletna strežnica Marjanca je zelo krepka, simpatična žena. Malo je zadregi je bila, ko sem jo vprašal, od kod je in kako se piše.
— Suhadolčeva sem z Brezovce. V hiralnici služim že 30 let. Nekaterim sem že svečo držala. Če sem zadovoljna? Povem vam, da bi ne zamenjala te službe za nobeno kraljevo, pa če bi mi jo dali na samem kraljevem dvoru. Jaz živim le, če strežim bolnikom. Vi ne veste, kako mi je bilo hudo lani, ko sem morala v bolnico ker sem našla lupus na desni roki! Najbolj se mi smili 80letna Marija Močnikova iz Kamnika. Pri nas je že devet let. Poprej je bila kuharica Revka, ima kosno letiko slepa je in napol gluha. Potem se mi zelo smili Matilda Zoretova, tobačna delavka v pokolu, s šestimi krčmi na hrbtu. Tudi ta boleha za kosno jetiko. Pri nas je od leta 1925.

Žalostna storija železniškega uradnika Lukeža

Obiskal sem Lukeža v njegovi sobici in navidezno brezskrbno premetlil njegov resignirani obraz. Pripovedoval mi je žalostno storijo svojega življenja. Roven leta 1865 v Litiji kot sin finančnega uradnika se je posvetil državni službi ter je nastopil svoje mesto pri železniškem ravnanstvu v Trstu. Po prevaru je bil nameščen pri direkciji državnih železnic, nastanjeni takrat na sedanji ženski gimnaziji. Kdaj je bil upokojen, se ne spominja. Brez bližnjih sorodnikov je zdaj pa zdaj ga obišče kak prijatelj in pokramlja z njim. Pribe je hise bom prestopil v mrtvaški krsti, prav dooro vem, je zaključil svojo povest.

Ko sem stopil v sobo slepe Marije Močnikove, jo je pravkar pitala strežnica Marjanca. Tudi tega mrtvaško bledega bitja z zaprtimi očmi ne bom nikoli pozabil. Če ne bi premikala željstva, ležala v postelji, bi jo imel za večstoletno mumijo. Marjanca se je pobožno sklanjala k njej, devala ji založaje v usta in kramljala z njo. Nisem je hotel moliti. Stopil sem v sosednjo sobo in obstal pred posteljo Matilde Zoretove.

Tobačna delavka s 16 ranami na nogah

— Moje življenje je veriga neprestanega trpljenja. Rodila som se v Ljubljani pri neki babici. Staršev nisem poznala. Kakor so mi pravili, ko sem odrasla, je bila mati trgovka in gostilničarka v Ljubljani, oče pa pisec. Mati me je takoj po porodu dala odnesti v bolnico, od koder me je vzela k sebi na rejo, komaj 13 dni staro, delavka Mina Porenta iz Bitenj pri Škofji Loki. V Zabnicu sem hodila le pol leta v šolo, nakar me je dala Mina služiti, čeprav je bil 14 leta plačeval vse troške zame cesar. Služila sem v raznih krajih na Gorenjskem in slednjim do bila službo v tobačni tovarni v Ljubljani. Služila sem tu celih 20 let. Če pomislim na to, sem bila vedno boleha. Noben človek ni ne bi verjel, če bi mi pripovedovala, koliko sem trpela. Včasih me je mučil tak glavobol, da sem mislila, da bom zmorela. Nihdar nisem imela tolažilnega zdravila sebe, tako, da je pravi čudež, da sploh še živim.

— Zadnja leta, ko sem stanovala pri Sokolcu, so mi začele otekat noge. Prišli so se mi spuščali kostni turi in kar na hitro sem se morala vleči. Dve leti sem preležala doma, naznanje sem morala pa v hiralnico. Na desni noči imam 10 odprtih ran na levi pa šest.

Bolnica je odgnala odelo in odstranila obveze. Prikazali sta se dve piščalki slični nogi brez stopala. Kjer bi morala biti stopala, sta bili dve krvavi kepi mesa.

— Doktor mi je rekel, naj si dam odrezati noge, poprej ko so bile vsaj še zgornje zdrave, bi si jih še dala. Zdej pa pa že prepozno. Mislim, da mi bo v kratkem potegnilo k srcu in da bom umrla. Umrla bi pa dajes rajši ko jutri. Nihesar mi ni dal Bog, a le že tako njegova volja.

Stopajočemu po hodniku v oddelku za duševne hiralce v spremstvu sestre Kerubine in strežaja, so nas takoj obkolili norci: dečki od šestih let dalje, fantje, možje in stari. To vam je bil alarm! Vsek čas sem pričakoval, da me bo kdo stisnil za vrat ali pa udaril po glavi. Sestra Kerubina mi je sicer pravila, da je vsen 230 novec mirne, tihe navi, jaz imam pa ventarje svoje mnenje o njih in še prav posebno o onih, ki so mirne uravi. Ko je stopil krepak, okrog 40letni mož z vojaško čepico na glavi in z brnasto svetlino na prsih tik predme, mi je kar vroče postalo. Seve sem se na zunaj junaško držal.

Bog sin in cesar Franc Jožef II

— Jaz sem Bog Sin, cesar Franc Jožef II in Oberst pri Eisenbahngregimentu! Z 12.000 vojakov sem premagal ves svet in sem torej resničen cesar! Sturmal sem v Rumuniji, v Galiciji, v Italiji, Franciji, Nemčiji, Angliji in potolkel velikanske armade sovražnikov. Ker se mi dopadeš, te imenujem za svojega ministra.

— Zelo lepo od tebe, sem mu dejal in krenil v veliko sobo, kjer so stali v gručah novi norci ali pa sedeli in se pogovarjali o vseh možgih stvarih. Spetoma mi je povedala sestra Kerubina, da je Bog Sin doma iz Šmarja pri Jelšah. Um se mu je omračil med svetovno vojno.

Da bi popisal, kakšna bitja sem videl v tej sobi, bi potreboval Dantejevega peresa. Na desni okoli velike mize so sedeli dečki do 15 let, mali idijoti, po glavah podobni tušnom. Misel, da gledam plitove Sodome in Gomore, me ni hotela zapustiti.

— Tale je naičenček, onile je mutec, mi je razlagala sestra. Tisti, ki sedi tam v kotu, je neki osemlesek iz Prekmurja. Studiral je brez vse sredstev, dokler se mu ni zmešalo. Tale je vrtnar iz Konjice, takoj vam bo začel govoriti o rožah. Ta tukaj je mizar Kikelj iz Rožne doline, 84 let star. Njegova žena je v ženskem oddelku. Onile a cilindrom na glavi je posestnikov sin z Brezovce. Sem so ga spravile ženske.

— Gospod, dovolite, da se vam tudi jaz predstavim! je kliknil neki zastaven mož, ki me je ves čas radovedno gledal, sedel v naslonjaču. Jaz sem A. K. z vsemi državnimi izpiti, glavnim knjigovodjo Z. z. Moji kolegi so bančni ravnatelj, vseučiliški profesorji, visoki upravni uradniki. Eden moj brat je polkovnik, eden bančni ravnatelj eden upravitelj, a sestra učiteljica. Star sem 50 let in sploh ne vem, kaj delam tu. Jaz bi si rad ogledal svet. Prosim bodite tako prijazni in odpuščajte, da me izpustite!

Ko sem odšel, je prišel za menoj 10 letni fantek in me s solzami v očeh prosil, naj obvestim njegovo mamo v Zagreb, da je tu zaprt in da naj pride ponj. Njegove mamo prosiče oči so me tako presunile, da sme s težavo zadrževal glenjozet.

25 letna slaboumnica sanja o gospodih

V ženskem oddelku duševnih hiralcev so bile prve pri meni dekle od 6 do 8 let. Živahno 6letno Pepco sem vprašal, kdaj pojde v šolo. Jutri! mi je odvrnila. Sedletna Milica z lepimi, podolgastrimi obrazkom je samo nekaj stokala — preklan jezikek ima. Osemletna Pavlica je najbolj srčkana. Črne oči ima, utegnila bi postati svrvoja punčkar.

— Kako je pa pri tebi s šolo?
— Dozdaj je bila dve uri pri nas v šoli,

se je vmečala v pogovor neka 25letna slaboumnica in mi pomolila svoje ribe. Naglo sem jih preletel in opazil naslikanih več gospodov, duhovna, ki se mu izpoveduje dekle, zažke, ribe, jelena, nuno, Miklavža, nuno, ki kaže o-le, mihi, prijateljice, ki se objemajo, voz, ki ga vlečejo konji, peklenske in usmiljene sestre, ki boža bolnike.

— Prejubo zdravje, zdej šole vidim, koliko si vredno! sem vzkliknil zunaj na cesti, krepko dihajoč sveži zrak. Ljudje, vedite, da je vsakdo, ki je zdrav, milijonar! — X.

Pribežališče osleparjenih, oškodovanih in razžaljenih

Zanimiv urad na mestnem magistratu, v katerem se filtrirajo razne civilnopravne zadeve, predno pridejo pred sodišče. — Statistika poslovanja posredovalnega urada v preteklem letu.

Pribežališče osleparjenih, oškodovanih in razžaljenih bi lahko imenovali »Mestni posredovalni urad na ljubljanskem magistratu«. Nahaja se v I. nadstropju v sobi št. 23. V urad stopiš iz temnega hodnika in skoro si malo razočaran, ko zagledaš pred seboj skromno majhno sobico z omaro, stoli in že staro, vso živno pisalno mizo, za katero sedi sivolas, krtitljiv gospod v črni, naklad najbrž samo ob velikih praznikih nošeni obleki še starega kroja tako, da ne veš, ali je smoking ali »gehrock« ali celo frak. Ta gospod je dvorni svetnik v p. Fran A. n. d. o. l. e. k. Razočaran si zategadelj, ker si se nadejal vstopiti v prostorne prostore z namnami velikimi pisalnimi mizami, za katerimi sede uradniki s pomozno močjo, brhko gospodično, ki zleba smutalo očeno skozi okno, ker bi še raje smutalo očeno sešla za strojem in tipkala. Saj to je slika, ki se ti običajno nudi, ko vstopiš v kakršenkoli urad.

G. dvorni svetnik se je okrenil in vprašal: Kaj bi radi? Ko sem mu povedal, je vstal in tedaj mi je padla s kolien suknja. — Ta presneti mraz! Noge sem zadela s suknjo, pa nič ne pomaga. Pri peči je še toplo, tu pri oknu pa mraz, da se človek kar ne more ubraniti revmatizma. Iz omare je potegnil mapo z akti in pregledovala svra statistiko poravnjav in sprav v Mestnem posredovalnem uradu na magistratu v preteklem letu.

Delokrog posredovalnega urada

— Delokrog posredovalnega urada je določen z zakonom z dne 7. septembra 1911 dož. 3. št. 45, mi je odgovoril g. dvorni svetnik.

Ker kljub temu nisem vedel o delokrogu posredovalnega urada nič več, nego pred tem in sem se tudi sramoval priznati, da se razumem na paragrafe deloznega zakonika iz l. 1911, kakor zojec an boren, je rešil situacijo listek, ki ga je g. dvorni svetnik potegnul iz miznega predala, z napisom »Valjo«.

— No, saj je vse tu napisano! To so valjo, ki jih prejme obloženec.

G. X. Y., mi se vršili spravi poskus in zato se pozivljate, da se zanesljivo udeležite pravne obravnave, ki se vrši dne... ob... uri itd. Ako ne pridete k obravnavi in tudi ne sporočite en dan pred obravnavo ustmeno ali pisмено, da Vas ne bo, se Vam zamore v smislu zak. z dne 27. septembra 1911 dož. 3. št. 45 ualoziti denarna globa v prid ubožnemu skladu v znesku 250 do 25 dinarjev.

Tako je zapisano na predeji strani valjo.

— Ali nalcizite vsakomur, ki na poziv ne pride, denarno globo?

— To ne, saj je tu napisano, da se »zamore« naložiti globa in ne da se »smoras«. Tiste, ki se posebno trmasti, pa že kaznujemo. Potem pa pridejo in se opravičujejo, da so bili bolni, zadržani itd. G. dvorni svetnik je s svinčnikom debeho podčrtal besede »in tudi ne sporočite«.

— Višite na te le besede! Ljudje ne pačijo; kratkoma ni jih, ne da bi se tako ali drugače opravičili in sporočili, da jih ne bo.

Pri Mestnem posredovalnem uradu morejo stranke skleniti poravnavo in spravo v civilno pravnih zadevah, poravnave, in sprave v sporih iz službenega razmerja nišnih in gospodarskih poslov in sprave v kazenskih zadevah zaradi žaljenja časti. Vse poravnave se sklepajo brezplačno; za spore v poselskih in kazenskih zadevah (žaljenje časti) se sme prijeti postopanje pri sodišču šele tedaj, ako je bil pri posredovanju nem uradu spravi poskus brezuspešen.

Dolžniki, Mice Kovačevs in prepirljivci

Deloma so krive razumne, deloma pa brezbržnost in lahkomišelnost današnjega človeka, da je pri posredovalnem uradu največ poravnjav v civilno pravnih zadevah, to so denarne terjatve (dolgovi, plače, odškodnine) in spori zaradi posesti.

Prislo je že nekako v navado, da ljudje žive »na kredito«; izposojevanje denarja pa iz mairskaterga naredi »Mice Kovačevs«. Tako je bilo zaradi neplačanih dolgov lani prijavljenih 1122 tožb. Zgodi se, da si kdo izposodi denar od svojega prijatelja ter potem izgine, da za njim ni več duha ne sluha. Takih je bilo lani 58. Težbe teh so ostale v seči, ker njih bivališča niso mogli odkriti. Če odštejemo te, ostane torej še 1064 tožb.

Če je že tožitelj pokazal dobro voljo in dolžnika ni izročil takoj sodišču, pa tako ni vedno pri tožencu. Med temi jih je bilo lani 219, ki se vabilu sploh niso odzvali in se tudi naravnost s tožiteljem niso spravili ali pogovorili.

Velika večina pa le izrabljajo priliko za poravnavo in spravo, ker le ni prijetno hoditi po sodišču. Že pred razpravo na posredovalnem uradu se jih je poravnalo s tožitelji 277, in sicer je 121 tožencev plačalo takoj svoj dolg, kakor hitro so došli od ura-

da poziv k obravnavi, 156 se jih je pa drugače poravnalo s tožitelji. Ostalo je torej še 368 tožencev, ki so jo primahali v I. nadstropje na magistratu v sobi št. 23. Med najbolj trmaste in zakrknjene lahko štejeemo 41 tožencev, ki so prišli k spravi obravnave, ki se pa nikakor niso hoteli poravnati. Grozno pa na solnijo! izjavijo nameste pozirava pri odhoda in zaloputneje za seboj vrata sobice g. dvornega svetnika. Od ostalih se jih je poravnalo 405. Poravnave so bile zapiseane v uradno knjigo in so izvršljive kakor sodne poravnave ali sodbje. 21 jih je takor pri obravnavi plačalo svoj dolg, 11 jih je pa g. dvorni svetnik rešil na ta način, da je tožiteljem dokazal in jih po ugotovitvi dejanskega in pravnega stanja prepričal, da je njih tožba neutemeljena.

Žaljevci in obrekovalci

Največ poravnjav je bilo lani torej v denarnih terjatvah. Takoj za dolžniki pa pridejo na vrsto žaljevci in obrekovalci. Sicer jih je dosti manj, nego prejnjih, kar pa ne dokazuje, da jih je v Ljubljani morda manj, temveč samo, da Ljubljancem rad »preče« mairskatero, čeprav bi zaradi nje lahko iskali zadoščenja pri častiljivemu gospodu dvornemu svetniku.

Da se pa »Kranjci« le radi »spravdamo«, dokazuje visoko število od sodišča posredovalnemu uradu odstopljenih tožb v svrhu poizkusa sprave in poravnave zaradi žaljenja časti. 300 razlizenecv je teko lani kar naravnost na sodišče. Od teh 300 tožb jih je bilo neuradno poravnanih ali drugim odstopljenih 22. Od ostalih 297 jih je odstopilo tož, ker toženci ali pa tožitelji ali obe stranki nista hoteli o poravnavi ničesar slišati in sta kratkoma lozostali od razprav. Od ostalih se jih je spravilo in poravnalo na uradu 87, 34 zakrknecv je pa spravo odklonilo.

Mnogo manj je bilo lani razsodnejših razžaljenih in ponižanih, ki so se najprvo obrnili na mestni posredovalni urad. Ne da bi vzkliči tožbo pri sodišču je bilo prijavljenih v svrhu poizkusa poravnave skupaj 143 žaljevcev. 102 sta se pri obravnavi poravnala. Devetim je g. dvorni svetnik prosoj dokazal, da se čutilo čisto po krivici razžaljene, 20 tožencev sploh ni prišlo k razpravi, neopornost je pa bilo 12.

V preteklem letu je bilo torej prijavljenih pri Mestnem posredovalnem uradu 1122 dolžnikov, Kovačevih Mice in prepirljivcev in 452 žaljevcev in obrekovalcev. Skupaj 1574 strank. Predlanskim jih je bilo 671 manj.

Dr. Pavel Pestotnik 50-letnik

Dne 10. t. m. je tiho in neopaženo proslavil 50-letnico svojega rojstva eden naših odličnih nacionalnih, sokolskih in kulturnih delavcev, starosta Sokola I. br. Pavel Pestotnik.

Z dr. Pestotnikom je tesno zvezano vse delovanje jugoslovenskega, zlasti pa slovenskega Sokolstva, predvsem pa je bila njegova iniciativa in neumnost, da je Sokol I. med čigar ustanovitelji je tudi bil, dobil v obliki Tabora svoj dom, pomno sokolsko stavbo, ki mu služila še poznim mladom in sokolskim pokolenjem.

Ze kot dijak je sodeloval br. Pavel pri Sokolstvu. V letih 1896—1899 je kot srednješolec vodil dijaške vrste v Sokolu. Od tega časa dalje pa do danes ga vidimo vedno v prvih vrstah Sokola, vedno v krogu navdušenih in s sokolskimi idejami prežetih delavcev. Te dni je poteklo 50 let od njegovega rojstva in zato je naša dolžnost, da se spomnimo njegovega dela za Sokolstvo.

Dr. Pestotnik je bil rojen 10. januarja v selu Kostanj v Tuhinjski dolini kot sin kmetijskih roditeljev. Starši so ga dali šolati v Ljubljano, njihova želja pa je bila, da postane duhovnik. Toda mladi Pavle, ki je bil že kot deček izredno nadarjen in bistre glave, je kmalu našel pot med sokolske kroge. Oprijel se je napredne ideje in pri Sokolstvu je dobil v tem pogledu najboljšjo oporo. Sokolska vzgoja mu je ustvarila čvrsto, nezlomljivo voljo, neustrašenost, dala mu je moralno zavest, ga fizično okrepila in utrdila in ga navdušila za sokolsko delo.

Po maturi je odslužil enoletni vojaški rok, a leta 1900 je odšel na praško univerzo, kjer se je posvetil študiju zgodovine in zemljepisa. V Pragi je takoj stopil v vrste Sokola na Mali strani. Kot izvrsten sokolski delavec je bil kmalu v prednjih vrstah Sokolstva in postal je član prednjačkega zbora. V Pragi — matici in sibeljki vsega Sokolstva — se je njegov sokolski značaj še bolj utrdil, zelo pa sta vplivala na njegovo razmišljanje Masaryk in Džirina, ki sta zbirala okoli sebe napredno in demokratično omladino.

S širokim duševnim obzorjem, poln idejlov, življenske moči in borbenosti, se je vrnil začetkom leta 1907 v domovino, kjer je bil imenovan suplentom na I. drž. gimnazij.

ZA VOLNO

ziji, leto dni kasneje pa na II. dr. gimnaziji. Seveda je zopet takoj aktivno sodeloval pri Sokolu in ko je bil istega leta ustanovljen Sokol I. na Ljudini, je bil br. dr. Pestotnik med prvimi, ki so se resno lotili dela in znatno pripomogli Sokolu I. do njegovega razmahaja. Bil je izbran za namestnika staroste, stopil je v prednjački zbor in kmalu je prevzel vodstvo ženskega oddelka pri Sokolu I. Dr. Pestotnik je postal duša in pravi vodja vsega društva.

Srečeval je postal svojim političnim nasprotnikom trn v peti, grozilo so mu pa začele tudi oblasti. Zato je prosiel za nameščeno nje na takratnem mestnem liceju in je bil res kmalu imenovan.

Dr. Pestotnik je prejel tedaj za čestno, vodil je šolstvo na izlete, učil ga je spoznavati sokolsko idejo bodril ga je k delu itd. Ze po dvestemletnem druženem obsoju mu je bilo poverjeno mesto staroste. Glavna njegova naloga pa je bila uvarjanje kulture in prosvete med Sokolstvo. Zašel je tudi propagirati idejo sokolskih žup, ki je kmalu padla na rodovitna tla in leta 1909 je osnoval župo Ljubljana I, kjer je prevzel mesto župnega načelnika. Kasneje je prišel izdati tudi župni vestnik, za katerega je pridobil tudi druga sokolska društva. Vestnik je urejal drugo do svetovne vojne. Leta 1913 je bil izvoljen za župnega starosta in je ostal na tem mestu do leta 1920, ko je bil pozvan v Narodno skupščino. Odlično je bilo in je še vedno tudi njegovo literarno delovanje v sokolski stroki. Napisal je več izvirnih del, članke in publikacije v političnih in sokolskih listih. Napisal je delo »Kako voditi in upravljati sokolska društva«, prevedel je iz češkega Sokolski evanđelji itd. Neoporno ima br. dr. Pestotnik velike zasluge za zgradbo Sokolskega doma in nemala je njegova zasluga, da se danes na Taboru dviga ponosna sokolska stavba.

Veliko je bilo njegovega dela, velike njeve zasluge za Sokolstvo. Ob 50-letnici, ko je še zdrav in čil ter na visko voljki moči, mu želimo, da bi tudi v bodoče tako marljivo deloval v sokolskih vrstah in nadaljeval započeto delo v korist vsega Sokola stva in naroda. — Zdravo!

Zakonski triumvirat

V našem primeru gre za srčne zadeve. V mesu je namreč živel mlad zakonski par. Po letih sicer ne več tako mlad, zakaj on jih je imel že nad 30, ona pa okoli 25. ampak mlad po mesecih svojega zana. Kena, ki so bili skoraj še modeni. Sicer pravijo nekateri, da so samo v zakonu medeni tedni, toda menda ne bo držalo, kajti včas ostane malo medu tudi preko tednov.

No in tako je bilo tudi pri naših zakoncih. Morda bi bilo že zdaj tako, da ni prišel sam vrag vmes. Pa ni bil vrag ampak mal parkelček; poroden in vihrav, rdečih ust, demonskih, zapeljivih oči. Obrazek je bil lep, licl sta mu rdeli kakor mak na polju, a zobčki so bili kakor biseri... In zato ni čuda, da se je začelo pod pogledi tega parkelčka, ki je štel jedva 16 let, talati srce tudi mlademu poročenču. In kdo bi mu zametil, če je bil rad v njegovi družbi. Saj sta se samo nedolžno zabavala in povrhu je bil parkelček sestrica njegove boljše polovice, pristna, ne izmišljena sestra.

Toda zakonski triumvirat ni trajal dolgo, zakaj nekoga je planila žena kakor vršen v sobo svojega moža, v roki jo viličala bojno orožje — kuhinjsko metlo in po glavah moža ter sestrice, ki sta haš nedolžno kramljala, le treskalo, da je kar odmevalo. »Peberite se, mrlji! je kričala vsa iz sebe.

Epilog je bil na sodišču v sobi, kjer uretnejo srčne in druge zadeve. Ženica ni hotela ničesar več vedeti o svojem možu in rekla je, da ga ne mara, četudi bi bil zlat. Naj gre s svojo »fuflo« le zabrusila sodniku v obraz. Ta je salomonsko razsodil. Ženi je dal, da nima nobenih obveznosti več, dočim bo moral možiček vsak mesec plačevati 3000 Din odškodnine. »Prečlikano draga stvar« je godrnjal možiček, dočim jo je boljše polovica zadovoljno ubrala skozi vrata.

Napoleonov izrek

Napoleon I. je dejal nekoč, da so kralji in varani zakonski možje vedno zadnji, ki spoznajo, da so smešni.

Izlet v davno preteklost

bi lahko nazvali čudovite doživljaje mladega inženjerja, ki se je preselil kot mož naše dobe s svojo železno voljo in s pomočjo tajne sile za mnogo stoletij nazaj v čase mogočnega rimskega carstva, ko so ječali pod železno peto oholega rimskega absolutizma

milijoni sužnjev,

ko so metali Rimljani tisoče nesrečnih vojn in ujetnikov

divjim zverem

da so jih raztrgale in požrle. Vse to kar nam opisuje suboparna zgodovina, je videl in doživel mladi inženjer, ki se je na čudovit način preselil v davno preteklost in živel med starimi Rimljani, obenem se je pa zavedal, da spada v 20. stoletje. Iz te velike razlike v času, razmerah in ljudeh nastanejo čudoviti zapletljivi kakor v napetem filmu se vrste čudoviti dogodki in človek misli, da sanja, ko spremlja mladega inženjerja iz objema njegove dražestne žene pred žrela lačnih levov in zopet nazaj v moderno dobo. Skok iz 20. stoletja v stari vek je tako presenetljiv in doživljaj mladega inženjerja tako čudoviti, da zavzame naš novi roman

„Suženj in Rimljanka“

v seriji modernih romanov, ki smo jih objavili, nedvomno prvo mesto. Roman »SUZENJ IN RIMJANKA« začne izhajati v »Slov. Narodu« prihodnjo soboto. Kdor rad čita napete romane, pa še ni naročen na »Slov. Narod«, naj se pravočasno naroči, da pride pocieni do romana, kakršnih je v naši prevodni literaturi malo. Mesečna naročnina znaša samo 12 Din.

Dnevne vesti.

— Z naše univerze. Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje skupno za rudarski in za inštitut za tehnično mehaniko mesto za mehanika s prejemki zvanika odnošno dnevničarja. Prošnje je treba poslati do 15. februarja rektoratu.

— Iz odvratniške službe. V imenik odvratniške zbornice za Slovenijo sta bila vpisana dr. Jakob Hodžar s sedežem v Celju in dr. Aleš Peršin s sedežem v Ljubljani.

— Razpisana zdravniška služba. Obširna uprava bolniškega fonda pri železniški direkciji v Ljubljani razpisuje službo honorarnega prometnega zdravstva za uradnim sedežem v Breznicah. Prošnje je treba vložiti do 26. t. m.

— Razpisana sodna služba. Pri okrajnem sodišču v Ptutu se odda mesto sodnega službe. Prošnje je treba vložiti do 5. februarja.

— Nalezljive bolezni v mariborski oblasti. Od 1. do 7. t. m. je bilo v mariborski oblasti 52 slučajev škrlatinke, 25 mumpsa, 11 tifuznih bolezni, 136 ošpic, 21 davice, 3 kašlja in 4 šenja.

— Meddržavni odbor za pomoč primorskim emigrantom apelira danes ponovno na usmiljena srca, da prispevajo za številne brezposelne rojake iz zasedenega ozemlja, ki pregnani od doma iščejo pri nas dela in zaslužka, a ga v sedanjem zimskem času ne morejo dobiti. Ti bedni trpinji, ki jim je onemogočen povratek domov radi persekucij, katerim bi bili ob povratku izpostavljeni, tavaljo med nami naokrog, brez sredstev in strehe, gladni in prebrihli in v nerednih slučajih tudi že onemogli in bolni. Meddržavni odbor, ki so ga stvorila vsa naša narodna in obrambna društva, si je nadel plemenito nalogo, da zbira sredstva in z njih pomočjo našim vsem pomilostivim in usmiljenim vrednim rojakom — izzancecem. Zima je najhujša sedanja nadloga teh ljudi. Pomoč je zato nujna. Kdor hitro da, dvakrat da. Zato prosimo vsakogar, ki ima le trohice sočutja do sočloveka, da prispeva po svojih močeh. Prispevek naj se pošilja ali izročajo Meddržavnemu odboru za pomoč primorskim emigrantom v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II. Vsak, tudi najmanjši dar bo sprejet z globoko hvalečnostjo. Izkaž vseh prispevkov bo objavljen v »Primorskem Glasu«. Na pomoč!

— Naša plesalka Rut Vavpotičeva na poti v domovino. Znana naša plesna umetnica Rut Vavpotičeva, hčerka slikarja Vavpotiča, se je javila našemu uredništvu z dopisnico iz Monte Carla. Spročilo med drugimi, da se je navzela solca s svojimi tovarišicami in tovariši Rubinsteinovega baleta, v katerem je ena prvih članic, je plesalka Rubensteinova baletna skupina je namreč na poti na Dunaj, v Prago in Budimpešto, kjer bo privedla baletne predstave. Na poti iz Francije v Avstrijo se bo Rut Vavpotičeva ustavila za nekaj dni tudi v Ljubljani.

— Motorna vozila v ljubljanski oblasti. Koncem leta 1928 je bilo v ljubljanski oblasti registriranih 1397 motornih vozil in sicer 609 osebnih, 231 tovornih avtomobilov in 557 motornih koles.

— Statistični izseljencev. Izseljenični komisariat v Zagrebu je zahteval od vseh okrajnih glavarstev ozirno od občinskih oblasti statistiko o izseljenih potnih listih, da se ugotovi emigracija iz naše države v preteklem letu. Največ potnih listov je izdalo okrajno glavarstvo v Šibeniku in sicer 336.

— Gospodinj! Letošnji Gospodarski koledar Jugoslovanske Matice vsebuje tako čisto toliko poučnih navodil in navetov, ki morate zanimati gospodinj in vseh naših stanov. Zlasti mladim gospodinj, bodo dobrodošli številni kuhinjski recepti in več primerov jedilnih listov, ki jih prinaša ta koledar. Napredaj! Je po vseh pa-

družnicah Jugoslovanske Matice v Slov. ni in po vseh knjigarnah Narodila sprejema tudi Jugoslovanska Matica v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II., cena Din 20, za članice Din 16.

— Prvi sneg v Dubrovniku. Predčerašnjim je zapadel prvi sneg v Dubrovniku. Snežilo je od zjutraj do 1. ure popoldne. Čeprav je bila zemlja mokra, je sneg pokrnil umice do 20 cm visoko. Okoliški hribi so pokriti z belim snegom, kakšnega ne pomnijo že dolgo let. Ko je nerato snežilo, se je nebo takoj zjasnilo in posijalo je solnce. Toploter pa še vedno kaže - 8 C.

— Točaji za avtomotorsko varjenje in za mizarje v Celju. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani priredi s sodelovanjem celjskega Slovenskega obrtnega društva v Celju tri strokovne tečaje in sicer tečaj za avtomotorsko varjenje in dva tečaja za mizarstvo. Poučevalo se bo varjenje železnih plačevin, profilnega železa, cev, jelečnih izdelkov, enostavnih in kompleksnih izdelkov iz litega železa, avtomobilskih cilindričnih blokov, štetičnih plošč, varjenje bakra in medij z elektricitnim hromom, aheninila in drugih kovin. Mizarstvo tečaja se bosta vršila v drugi polovici februarja in sicer prvi (za celiste in okoliške udeležence) od 20. do 23. februarja drugi pa od 25. do 28. februarja t. l. Moštri plačalo pristojbino 50 Din; pomočniki in valenci so oproščeni. Poučevalo se bo luženje lesa različnih vrst in trdot po najmodernejši metodi. V obeh tečajih bodo poučevali praznari strokovnjaki in sicer v avtomotorskem tečaju g. inž. Šlamer od Tovarne za dušik d. d. v Rušah in varilni predelavci tvrdke Tscharr iz Ruš — Maribora, v mizarjem tečaju pa strokovni učitelj g. J. Tratik iz Ljubljane. Udeleženci dobe po dovršitvi tečaja uradno izpovedilno Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Opozorjamo interese naše in tujke, da se v tečajih ne sicer je potekel, vendar se bodo po možnosti vpoštevale tudi naknadne prijave, ki jih je treba še pred začetkom tečaja poslati neposredno Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Radi naupu večjega voza udobno prodamo dobro ohranjeni ho'elski avtomobil

Ponudbo na upr. o Grand hotela „UNION“ v Ljubljani. 134

— Iz državne službe. Za arhivirja sta imenovana dosedanja arhivska uradnika Martin Mikec pri davčni administraciji v Ljubljani in Alojzij Mogla pri okrajnem finančnem ravnateljstvu v Mariboru.

— V naše državljanstvo sta sprejeta služba bolnice v Mariboru Viktor Kodre in učitelj v Rajhenburgu Ivan Jareb.

— Telefonska zveza z Milanom. Pošto ministristvo je odredilo, da se otvorijo nove telefonske proge Beograd-Milan, Zagreb-Milan in Ljubljana-Milan. Za edince telefonskega pogovora se bo plačalo na prvi relaciji 4,60, na drugi 3,60 na tretji 2,85 z. l. Telefonski pogovori se bodo vršili na telefonski progi Ljubljana-Trst.

— Telefonska zveza Vitanje-Zelezna Kaplja. V sporazumu z avstrijsko telefonsko upravo je naše pošto ministristvo dovolilo, da se otvori direktna telefonska zveza Vitanje-Zelezna Kaplja. Telefonski promet se bo vršil na progi Maribor-Celovec. Takša za edince pogovora bo znašala 2,70 z. l. fr.

— Imenovanje sodnikov državnega sodišča. V »Službenih Novinah« je danes objavljeno imenovanje sodnikov državnega sodišča. Za namestnika sodnikov sta imenovana svetnika višjega državnega sodišča v Ljubljani dr. Edvard Pajnič in dr. Josip Kavčič.

— Univerze ostanejo avtonomne. Te dni se je mudil v Beogradu rektor zagrebške univerze dr. Belobrk, ki je posetil prosvetnega ministra in govoril z njim o vseh naših univerzah zadevnih vprašanjih. Prosvetni minister je izjavil, da ne bo posegal v avtonomijo univerz in da bo plače vseučiliških profesorjev izenačil s sodniškimi plačami. Glede osnutka vseučiliškega zakona je izjavil, da bodo povabljeni na posvetovanje zastopniki vseh univerz, če bo treba v osnutku kaj izpremeniti.

— Vinski sejem (vzorčni) se bo vršil v sredo dne 27. februarja 1929 v Rosalnicah v Belokranjski Na razpolago bodo najboljša belokranjska vina. Že danes opozorjamo na ugodne vlakovne zveze.

— Kožni sejem Sv. Neže se vrši že od pamtiveka v Ljubljani. Tudi letos ga bomo imeli na sam praznik Sv. Neže, v ponedeljek dne 21. t. m. Prodajo sta organizirala Lovska zadruga in ljubljanski vseleslem, dražba se vrši na velesejmu.

— Praznik Sv. Neže nam prinese tudi tradicionalni kožni sejem. Dražba kož bo v prostorih ljubljanskega velesejma.

— Proti davku na poslovni promet. Na zadnji seji uprave beogradske Trgovske zbornice je bilo sklenjeno, da se ponovno pokrene akcija za odpravo davka na poslovni promet.

— Velika brezposelnost v Subotici. Iz Subotice poročajo, da vlada v mestu velika brezposelnost. Pri tamošnji borzi dela se je javilo od novega leta nad 1000 brezposelnih, večinoma iz raznih obrti, manj pa poljedelskih delavcev. Borza dela jim pa ni mogla priskrbeti službe in jim tudi ni mogla dati podpore, ker je njen kredit izčrpan. Borza se je obrnila na ministra za socialno politiko, ter je dobila odgovor, da ji bo ministristvo v kratkem nakazalo 50 tisoč Din za podporo brezposelnim.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo mrzlo vreme brez bistvenih izprememb. Včeraj je bilo lepo v Ljubljani, v Mariboru in Beogradu, drugod pa oblačno. Tudi po drugih krajih imajo hud mraz. Maksimalna temperatura je znašala včeraj v Splitu 3, v Koprniku -2, v Mariboru in Zagrebu -5, v Ljubljani -7,6, v Beogradu -8,4. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 774 mm, temperatura je znašala -19 stopinj.

— Mraz traja dalje. Temperatura še vedno pada, nasprotno se pa barometer naglo dviga. Kljub mrazu so telefonske in brzojavne naprave popolnoma v redu. Direktna telefonska zveza Ljubljana-Beograd je bila med Brodom in Novsko pretrgana, toda v treh urah je bila reparirana. V železniškem prometu so bile danes zopet velike zamude. OES je imel iz Beograda okoli 7 ur zamude, ter je prišel v Ljubljano namesto ob 4. zjutraj, šele ob 11. dopoldne, beogradski brzojavnik je imel 20 minut zamude, monakovski brzojavnik 50 minut in SOE iz Milana 100 minut. Tudi lokalni potniški vlaki so imeli velike zamude.

— Beograd zaradi mraza brez vode. Včeraj tudi v Beogradu, ki je kakor cel držav pritisnil hud mraz, vendar temperatura ni padla pod -13 st. C. Zgodilo se je pa, da so zamrzle vse vodovodne cevi in je bil ves Beograd brez vode. Tudi stroji v vodovodu na Makišu so se ustavili.

— Tragljen lov za zajcem in prasatom. Iz Mostarja poročajo, da je lovec Božo Šantić odšel na lov s svojim prijateljem Dragom Slomo. Da poti sta našli na prasičarji, ki je najbrž pobegnil iz hleva. Božo se je spustil za puškico, ki je skočil v grm. Lovec je pa telebil na tla. Tedaj se je la pa splošil zajec, ki je tical v grmu ter je popihal v brda. Drago je nastavl puško in sprožil za zajcem, toda ni zadel dolgočica, temveč svojega prijatelja Božo v glavo. Težko ranjenega lovca so odpelali k zdravniku v Metković in nato v mostarsko bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Iskanje služkinje se je naveličalo. Včeraj popoldne si je hotela vzeti življenje Iskanje služkinja Ana Domazet, ki je bila v službi pri neki stranki v Illici v Zagrebu. Ko ni bilo nikogar v njeni bližini, je izpila manjšo količino nekega strupa, nakar ji je postalo slabo in se je kmalu onesvestila. Poklicali so rešilni voz, ki jo je odpeljal v bolnico. Domači so povedali, da je služkinja vedno tožila, da se čuti osamljeno in da se je naveličala življenja.

— Nosedce žene in mlade matere dosežajo z naravno grenčico »Franz Josef« urejeno lahko prebavo ženske bolezni uporabljajo z velikim uspehom v takih primerih prirodno grenčico »Franz Josef«. Dobl se v vseh lekarnah drogerijah in specializiranih trgovinah. 1-L

— Iz Ljubljane

— Srednje šole se ne zapro. Kakor smo včeraj javili, je obstajala velika nevarnost, da se ljubljanske srednje šole radi pomanjkanja kurjave zapro. Zadevni krediti za kurjavo so bili že izčrpani, še obstoječe zaloge pa bi zadostovale kvečjemu še do polovice meseca februarja. V proračunu bi kredit za kurjavo znižali za 30.000 Din. Kakor nas danes obvešča prosvetni oddelek velikega župana, je dovoljen naknadni kredit za kurjavo ter se srednje šole ne zapro.

— Zanimivost v ljubljanskega tega. Radi hudega mraza je bil današnji trg slab. Na trgu je opažati splošno pomanjkanje krompirja. Tudi jajc in perutnine je bilo malo. Domačih jabolk je bilo samo 15 korbov. Prodajala so se po 4 do 7 Din kg. Trg črne ose in v glavnem neizpremenjene. Cene so sledeče: goveje meso na kakovosti 12 do 17 Din teletina 18-22,50, prašičje meso 20-25, slanina domačih prašičev 23-25, mast 22-24, prekaleno meso 25-32,50, prekaljena slanina 28-30, kokoši 28-35, purani 80-100, domači zajci po

velikosti 10-20, divji zajci 50-60, vodna jerebica 20-50, kg srne 20-30. Radi mraza je na trgu prav malo rib. Ščuke prodajajo po 25-30 Din kg in karpe 25-30. Mlačnih izdelkov razmeroma dosti in so cene: 1 mleka 2,50-3, surovo maslo 40, čajno maslo 48-56, maslo 44, jajca komad 1,50-1,75, jabolka 4-10, fižol 8-9 Din, ajerica 20 Din kg, endivja 16-20, motovilac merica 2, kisle zelje 3,50-5, ohrovt 3-5, kartofli 10-12, čebula 4-5, česen 10-12, krompir 1,50-12, repa 1,50-1,75.

— Društvo »Soča« vabi svoje člane posebno Istrane, Dalmatince in Otočane na predavanje, ki ga priredi danes v soboto dne 19. t. m. v salonu pri Levu. Predaval bo vladni nadsvetnik in zastopnik vel. župana ljubljanske oblasti g. dr. Rudolf Andrejka, o temi, ki se glasi: »Lepa Dalmacija«. G. predavatelj bo govoril o krasoti Dalmacije sploh, a omenil se bo posebno na čarobni Dubrovnik in prekrasno okoličico Spilja. K temu lepemu in zanimivemu predavanju pričakujemo izvanredne udeležbe od strani članov, kakor tudi naših prijateljev. Začetek ob pol 21. uri zvečer. Prosimo točnost. — Odbor. 54-n

— V Japanu velika Slavčeva maskarada 10. februarja v »Unionu«. Obširne nove dekoracije. Sodelovale bodo 3 godbe. Za vsestransko zabavo bodo najboljše preskrbljeni in si gotovo ogleda to veličnostno prireditev. 55-n

— Popoldanska plesna zabava — Jekove šole vsako nedeljo od pol 4. — 7. popoldne v Kazini. Pouk Fox - anglaiz in Tagana. 61-n

— Cenjeno občinstvo se vladno opozarja na inventurno prodajo ostanikov parov ševljev osobito malih števil, po znatno nižjih cenah dokler zaloga traja v trgovini PEKO Ljubljana na Aleksandrovi cesti. 16-L

— Občni zbor Sokola I. — Tabor je dne 24. t. m. ob 20. uri na Taboru. Polnočte, vilno udeležbo želi odbor. 51-n

— Ljubljanski Sokol opozarja svoje članstvo na predavanje brata dr. Viktorja Munika, ki bo v torek 22. t. m. točno ob 8 zvečer v društveni sejni dvorani v Narodnem domu; tema: »Kaj je sistem, kaj metoda in v kakšni zvezi te nazivostlove s sistemom? Zdravo! — Odbor. 52-n

— Lovski ples v znamenitu hlecu. Kdor se boče res prijetno in neprisiljeno zabavati naj posei lovski ples, ki se vrši v krasno dekorirani dvorani na Taboru, na svečnico večer Obkale športna ali promena. Poleg plesa še druge zabavne atrakcije. 53-n

— Redna in zadnja plesna vaja krožka »Tabor«. se vrši v nedeljo 20. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Zaključni venček pa se vrši prihodnjo soboto dne 26. januarja. — Odbor. 57-n

— Kolesarske in motokil. društvo »Slava« v Ljubljani ima svoj IV. redni občni zbor 2. febr. 1929 ob pol 10. uri v gostilniških prostorih g. Kavčiča, Privoz št. 4 (Prule). Vsi član in članice, ki se udeležijo obnega zbora, dobi lepo darilo brezplačno, če mu bo seveda sreča naklonjena. 58-n

— Svetovna volna. II. del. Danes ob 14.30 bo predvajala ZKD v ohtnem kinu Matica II del in konec grandioznega zgodovinskega veličina, ki nam prednočuje v velikostnih slikah gigantno borbo narodov v krvavi dobi 1914 do 1918. Priporočamo občinstvu, da si ogleda izredno zanimiv in poučen film. Film se bo ponovil v nedeljo ob 11. dopoldne v kinu Ideal zaradi po Glasbeni Matici zasedene dvorane kina Matice. Občinstvo naprošamo, da si pravčasno prisrbi potrebne vstopnice in ne zamudi prilike ogledati si to filmsko delo. 59-n

— Pododovanje lastnosti od staršev na otroke. Ponovno opozarjamo občinstvo na izredno zanimivo predavanje prof. dr. Zarnika o tel. snovi. Številne skioptične slike bodo vsakemu laiku razjasnile talnost, v kateri je v zadnjih letih pridelala znanost. Predavanje bo pod okriljem ZKD v maji dvorani Kazine v ponedeljek 21. t. m. ob 8. uri zvečer. 60-n

— Občni zbor krajevne organizacije Rdečega križa se vrši v ponedeljek 21. t. m. ob pol 6. uri zvečer v Mestni posvetovalnici. 61-n

— Krajevni odbor Rdečega križa se tem potom nalpriseniče zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri njegovih obeh prireditvah v dramskem gledališču dne 11. in 13. t. m. ter s svojo delansko, materijalno ali moralno podporo pomagali do tako lepoga uspeha. Vsakemu in vsem skupaj: srčna hvala! 62-n

— Cilir Metodov kolodarček Kraljevič Marko je primerno darilo za šolsko mladino. Prodaja v vseh knjigarnah. Cena 1 kor. 63-n

— Opozorjamo na nedeljsko izložbo najmodernejših plesnih lasulj. — Podkrajšek. 59-n

— Zadovoljstvo navdala vsakor, ki si je ogledal in nabavil blaga v času inventurne prodaje pri tvrdki Novak na Kongresnem trgu 15. — Inventurna prodaja traja le do 20. t. m. Če ste za dobro in pocen ne zamudite! 64-n

— Pristne golzerje in druge nepremočlive ševlje priporoča A. Gorše, Stari trg, št. 15. 100-T

— Dva tatija prijeta. Na Silvestrovo so priredili nižji magistratni uslužbenci v Mestnem domu običajno zabavo. Tja je prišel tudi trzovski praktikant Alojzij Vizjak. Ko je zapuštal dvorano, je presenečen opazil, da mu je nekdo zamenjal skoro novo, 1500 Din vredno suknjo. Pustil je za tam zelo ponuženo komat 200 Din vredno suknjo. Kljub pozivom v dnevniki, naj dotičnik zamenjano suknjo vrne, se ni nihče odzval. Zato je g. Vizjak zadevo prijavil policijskemu ravna-

telstvu. Detektiv Turin, ki je bil tudi navzoč na Silvestrovo v Mestnem domu, je včeraj popoldne slučajno prišel v kavarno »Slon«. Kmalu je stopil v kavarno eleganten mladenič z glacerokovicami. G. Turin je natančneje premetril suknjo ter spoznal, da je suknjo ona, ki je bila zamenjana g. Vizjaku v Mestnem domu. Stopil je k mladeniču ter ga vladno povabil na policijo. Tu so ugotovili, da si je že večkrat radi goljufij predkaznani P. Korošec prilastil suknjo. Izročili so ga sodišču. Na Starem trgu je bil včeraj prijet in odveden v policijske zapore Janez Bergant, brezposelni ključavničarski pomočnik, ki je pred dnevi ukradel 3 stanovanja bolniškega paznika Ivana Zilindre par ševljev, 2 damski uri in druge malenkosti. Ko jo je Bergant mahal po Starem trgu, je nosil pod pazduho gornji del živalnega stroja. Ugotovljeno je bilo pozneje, da je Bergant kraljni stroj ukradel Stanku Galatu v Rožni dolini, ki pa tatvine sploh še ni bil opazil. Tudi on je romal v sodne zapore.

Originalno lečenje alkoholizma

Pred časom je neka francoska firma urenila v Zagrebu podružnico in po vsej državi začela voditi živo protialkoholno agitacijo. Firma razpečava sredstva »Aroco«, ki — sestavljena na znanstvenih temeljih, omogočajo odvajanje alkohola na skrival, tako, da ti o tem nič ne slutite. Dve vrsti različnih preparatov (prašek in tablete) se skrivaj primekajo tudi ali pilaci alkoholičar, ki tega ne more opaziti, ker je brez duha in okusa. Tako dobi »bolnik« »adrazilo« proti svoji volji, mora pa to sredstvo uživati tudi sam, ako ima voljo, da se odvadi. Delovanje preparata je tako blago in ugodno, alkoholičar ni treba praktično običajnega posla, ne more nasti v zlo nazaj, za dva do tri tedne pa ne more več piti alkohola in tudi nima poželjenja po njem. Organizem mu je izčiščen alkohola, ter ostane nekdanji alkoholičar trezen vse življenje. »Aroco L« je popolnoma neškodljiv in neopasen, analiziral ga je vseučiliški anal. in farm. zavod, priporočili in odlične presodi pa strokovnjaki Zatorej se priporoča vsem, ki imajo alkoholičarja v hiši, da se z zaupanjem obrnejo na tt. Aroco Company (odd.) podružnica Zagreb, Račkoga prodajna ulica 20, ki razpolpila vsakemu in brezplačno vzorce, tiskovine in cenovnik ter nadaljnja točna pojasnila in navodila v diskretnem čvrsto zaprtem omotcu brez napisa firme. Pošlje na vsak poslati naslov. Dr. L.

Pomlad v cvetju

9. februarja na Taboru

10. februarja na Taboru

11. februarja na Taboru

12. februarja na Taboru

13. februarja na Taboru

14. februarja na Taboru

15. februarja na Taboru

16. februarja na Taboru

17. februarja na Taboru

18. februarja na Taboru

19. februarja na Taboru

20. februarja na Taboru

21. februarja na Taboru

22. februarja na Taboru

23. februarja na Taboru

24. februarja na Taboru

25. februarja na Taboru

26. februarja na Taboru

27. februarja na Taboru

28. februarja na Taboru

29. februarja na Taboru

30. februarja na Taboru

1. marca na Taboru

2. marca na Taboru

3. marca na Taboru

4. marca na Taboru

5. marca na Taboru

6. marca na Taboru

7. marca na Taboru

8. marca na Taboru

9. februarja na Taboru

10. februarja na Taboru

11. februarja na Taboru

12. februarja na Taboru

13. februarja na Taboru

14. februarja na Taboru

15. februarja na Taboru

16. februarja na Taboru

17. februarja na Taboru

18. februarja na Taboru

19. februarja na Taboru

20. februarja na Taboru

21. februarja na Taboru

22. februarja na Taboru

23. februarja na Taboru

24. februarja na Taboru

25. februarja na Taboru

26. februarja na Taboru

27. februarja na Taboru

28. februarja na Taboru

Otok ljudi, ki se nikoli več ne vrnejo

Na Vražem otoku imajo Francozi kaznilnico, iz katere se nihče ne vrne. — Tragična usoda italijanskega kaznjence. — Kako je pobegnil v ločilec Guerin.

Blizu obale francoske Guayane leži krasen otok, ki je pa na zelo slabem glasu. Lahko bi ga nazvali »otok ljudi, ki se nikoli več ne vrnejo.« Na zemljevidih je označen kot otok Sv. Jožefa. Malokdo ga pozna pod tem imenom, pač pa je mnogim znan kot »Vražji otok.« Tu sredi tropičnih rastlin, krasnih orhidej in drugih redkih rož stoji francoska kaznilnica, ki se je bode kaznjenci bolj nego morišča ali električnega stola. Dostojna ječa na Vražjem otoku je sigurna smrt, kajti noben kaznjenec se ne vrne. Nesrečneži polagoma hiračo in umirajo brez nade na rešitev.

Smrt preži noč in dan v džungli in nad močvirji, strašna smrt tropične mrzlice, ki vlije človeku ogenj v žile in blaznost v dušo. Kaznjencev ni treba posebno strogo stražiti, kajti smrt je obdala otok z morjem, polnim morskih pošasti. Kdor bi skušal preplavati ožino med obalo in otokom, bi bil izgubljen.

Leta 1905 se je na raznesla po vsem svetu vest, da je pobegnil z Vražjega otoka zloglasni vlomilec Eduard Guerin. Bil je izredno nevaren in drzen kaznjenec, ki je že pomreženo opančevan pobegnil iz ječnice. Guerin je bil obsojen na došmrtno ječo, ker je ukradel v ameriški Express Company 30.000 dolarjev. Na zatožni klopi je sedela kraj njega lena blondinka, ki jo je evropska in ameriška policija poznala kot svojo najzagrizenjšo sovražnico. Bila je znana May Churchillova. Žena, ki ji je le-pota čisto pomagala pri držnih zločinih. Tudi Guerinu je pomagala pri vlovu in zato je bila obsojena na 5 let težke ječe. Kazen je nastopila v Parizu, dočim so prepeljali Guerina na Vražji otok.

Tu so se pričela grozna leta, ki so se zdeli Guerinu kakor strašne sanje. Opetovano ga je popadla tropična mrzlica, ki človeka popolnoma izčrpa. Kadar je bil zdrav, se ni mogel pritoževati. Pomagal je krojaču, ki je delal kaznjencem uniforme, a čez dan je bil prost tako, da se je lahko izprehajal okrog kaznilnice.

Toda Guerin ni bil zadovoljen s svojo usodo. Ni mu šlo v glavo, da bi se ne dalo pobegniti. Dobro se je zavedal, da ne sme dolgo odlašati, kajti tropična mrzlica je bila izčrpa že velik del njegovih sil. Vsak napad mrzlice ga je oslabil. Vedno, kadar je videl novo žrtev tropične mrzlice, ki so jo zašili v vrečo in vrhli v morje, je pomislil, da se je treba hitro odločiti. Spodbujala ga je zlasti misel, da bo May Churchillova, v katero je bil do ušes zaljubljen, kmalu odsedela kazen.

Toda izgledi na rešitev niso bili posebno ugodni. Nekega dne mu je pripovedoval paznik o tragični usodi itali-

janskega zločinca Lupija, ki je skušal pobegniti z Vražjega otoka. Lupi je opazil, da pokopavajo ječnike uradnike v krstah. Zato je vložil neke noči v delavnico ječniškega mizarja, ki je imel krste vedno v zalogi. Ukradel je krsto, jo odnesel v morje in zlezal v njo. Z rokami je veslal in upal je, da doseže obalo, predno ga opazijo. Toda morski tok ga je zanesel daleč od obale in drugi dan ga je našel francoski parnik v deliriju, kajti solnce ga je bilo tako opeklo, da se mu je zmešalo. Potegnili so ga na krov in odpeljali nazaj na Vražji otok.

Paznikovo pripovedovanje ni bilo posebno prijetno za kaznjence, ki je sam snoval načrt pobeha. Toda Guerin se ni dal ustrašiti. Začel je sondirati teren pri svojih tovariših, ki so bili zaposleni z njim pri krojačih in končno je našel dva Francoza, ki sta bila pripravljena pomagati mu pobegniti iz kaznilnice. Ni izključeno, da nas čaka smrt, toda če ostanemo tu, je smrt neizogibna, ju je spodbujal. S pomočjo domačina, ki je prinašal v kaznilnico živila se jim je posrečilo kupiti od siromašnega trgovca na sosednem otoku za drag denar čoln. Pobegnili so v hipu, ko je paznik spal v svoji kolibi, kamor se je bil zatekel pred tropičnim solncem.

Srečno so ušli vsem stražam in prispeli do obale. Ob obali so pluli od francoske Guayane do angleškega ozemlja, kjer bi bili na varnem. Čakale so jih nepopisne muke. Vso pot niso ničesar jedli in v strašni vročini so morali od jutra do večera veslati. Morje je bilo razburkano in čolnč bi se bil lahko vsah hip prevrnil. Peš se niso unali hoditi po obali, ker so vedeli, da jim pre-ti nevarnost od strani divjih plemen Nekega dne je eden begunciev opazil da je oslepel. Tropično solnce je zahlevalo svojo žrtev. V agoniji in obnubi je sklenil umreti. Predno sta ga mogla tovariša zadržati, je skočil v morje. Valovi so ga objeli in pogoltnili. Njegova tovariša sta bila že tako izmučena, da nista mogla več veslati. Zlezla sta na obalo in se napotila dalje peš. Napadli so ju divjaki in da ni bilo v do-tičnem plemenu usmilenih žensk, ki so se zavzele za nesrečneža, bi bila izgubljena.

Končno je prispel Guerin v angleško pristanišče, in se vrnil v Anglijo. Francoska vlada je zamažala zahteva, naj ga angleške oblasti izročijo. Bil je angleški državljani, rojen v Hoxtonu, in Anglija ga je vzela pod svojo zaščito. Guerinu ni bilo toliko do svobode, kolikor do pomočnice, v katero je bil zaljubljen. Toda May Churchillova se mu je izneverila in se poročila z drugm.

Tragična smrt ravnatelja TČK

Trgovski ravnatelj češkoslovaškega tiskovnega urada v Pragi Richard Kalman je napravil smučarski izlet v Krkonoše, kjer je zablodil in zmrl. Njegovo truplo so našli smučarji v četrtek jutraj v sedlu med dvema gorskima grebenoma. Pokojini je bil 52 let star. Prvotno je bil delavec in s svojo marljivostjo se je kot samouk tako izobrazil, da je postal novinar. Več let je deloval na Dunaju kot urednik Tomaškovič »Delniških Listov.« Leta 1920 je postal trgovski in administrativni uradnik ČTK; bil je tudi član Commission des Sept, centralne organizacije evropskih brojavljanih agentov.

Ravnatelj Kalman je nastopil dopust v ponedeljek 14. t. m. in se je istega dne napotil v Krkonoše. V torko popoldne je napravil izlet na goro Petrovko. Proti večeru se je napotil v silnem snežnem metanju nazaj, toda kmalu je zazrešil pot. Ker ga ni bilo do večera nazaj, so ga šli smučarji in planinske kočje iskati, toda zapadlo je pol metra novega snega in zato so se vrnili, ne da bi ga našli. Šele drugo noč je veter odpihal sneg. V gore se je napotila nova ekspedicija, kateri se je pridružila tudi orožniška patrulja. Ekspedicija je srečala spotoma štiri nemške smučarje, ki so povedali, da so našli na sedlu zmznjenega smučarja. Pri njem so našli dokumente, po kateri so spoznali, da gre za Kalmana. Smučarji so našli Kalmana slučajno, kajti iz snega je molela roka, s katero si je nesrečnež podpiral glavo. Smuču so ležale kraj njega in obraz je imel ves opraskan. Kar pričla, da se je do zadnjega boril s smrtno.

Sultan modri dijamant

V Parizu se je vodila zanimiva pravda, za katero se je zanimala vsa francoska javnost. Bivši maroški sultan Mulay Hamid je tožil hotelirja Batonet in zahteval od njega 22.000 frankov, pa je tožbo izgubil. Ozadje je pravde je cel roman, v katerem igra glavno vlogo modri dijamant.

Batonet je lastnik malega hotela blizu vojne šole. V tem hotelu se ustavljajo večinoma mali trgovci, duhovniki z dežele, uradniki itd. Lahko si torej mislimo, kako počaščenega se je čutil hotelir, ko se je ustavil pri njem Arabec, ki je imel polna prsa visokih odlikovanj. Bil je šerif Tiđidij glavni svetovalec maroškega sultana Mulaja Hafida, ki je živel takrat v izgnanstvu v

Madridu in je poslal svojega svetovalca v Pariz, da dobi v banki zanj posojilo. Eksultanu je primanjlovalo denarja in ko je bil v največji stiski, je poslal v Pariz svojega zaupnika z velikim modrim dijamantom, za katerega je zahteval 1.500.000 frankov. Vse potrebne dokumente je imel sultanov zaupnik s seboj.

Šerif je poiskal najboljšo pariško draguljarjo, ki so bili navdušeni za dijamant, kajti tehtal je 185 karatov. Toda cena se jim je zdel pretirana in zato ga niso hoteli kupiti. Tako je minilo več tednov, ne da bi prišla eksultan in njegov šerif do denarja. V stiski se je obrnil šerif na hotelirja in ga prosil, naj s stanarino počaka, poleg tega si je pa izposodil od njega 16.000 frankov. Končno se je našla banka, ki sicer dijamanta ni kupila, pač pa je posodila nanj 217.000 frankov. Hotelir je seveda upal, da bo sultanov zaupnik račun poravnal. Toda šerif se za to ni zmešal. Zato se je obrnil hotelir na varnost na sultana. Mož se je pa izgovaral, da je šerif pri njem ta čas že izgubil kredit in da noče plačati zanj. Nekega dne je šerif iz Pariza izginil. Hotelirju je bilo rečeno, da je odpotoval v Maroko in vstopil v službo eksultanovega sovražnika Abdel Krima Abdel Krim je pa dal izdajalca obesiti.

Kljub sijajnemu govoru sultanovega zagovornika, ki je trdil, da gospodar ne more odgovarjati za svojega služabnika, je sodišče obsodilo bivšega sultana na poravnavo računov v hotelu in povračilo izposojenega denarja.

Kdaj je bil rojen Kristus?

Zgodovinarji in zvezdoslovci so si dolgo prizadevali ugotoviti točno leto in dan Kristusovega rojstva in zdaj vse kaže, da je bil Kristus rojen nekaj let pred prvim letom naše ere. Bolj verjetno je, da je bil rojen v oktobru ali novembru, nezo v decembru. Josephus Flavius pripoveduje, da je nastal tik pred Herodovo smrtjo lunin mrk, ki so ga videli tudi v Jeruzalemu. Astronomi pa lahko točno izračunajo, da je možo-če identificirati ta lunin mrk samo z dvema in sicer z enim v septembru leta 5 pred Kr., z drugim pa v marcu leta 4 pred Kr. Iz tega bi se dalo sklepati, da je bil Kristus rojen najmanj štiri leta pred prvim letom. Ne glede na zvezdoslovce se da navesti cela vrsta zgodovinskih podatkov, ki govore za to naziranje. Pusebius trdi, da je bil Kristus rojen 305 let pred porušenjem cerkva v 9. letu Dioklecijanove vlad.

Josephus Flavius piše, da so židi prvič plačali davke 37 let po bitki pri Actio, ki je bil Kristus star 9 let in da je bilo 37. leto vladavine Heroda Filipa 20. leto Tiberijeve vladavine. Evangelist Luka pa trdi, da je bil Kristus 30 let star v 15. letu Tiberijeve vladavine.

Po elementarni aritmetiki se da v vseh primerih izračunati četrto leto pred Kr. kot pravo leto Kristusovega rojstva. Edina avtoriteta za točnost krščanske ere, kakor se rabi zdaj, je menih Dioniz Malý, ki je v 6. stoletju po Kr. določil njen začetek na leto 753 od ustanovitve Rima. Toda že v 8. stoletju je Beda Venerabilis dokazal, da se je Dioniz v tem primeru zmotil. Dokler se na zvezdoslovci niso opirali na lunin mrk, ki ga omenja Josephus Flavius, ni bila ta zmotna dovolj eksaktno dokazana. Točni datum se prvič omenja v nekem latinskem dokumentu iz 4. stoletja in sicer kot 25. december. V dotičnem dokumentu je pa rečeno, da je bil to petek. Toda prvega leta 25. decembra ni odpadel na petek, marveč na nedeljo. Klement Aleksandrijski je določil datum Kristusovega rojstva na 17. novembra. V drugih starih rokopisih je pa naveden oktober. Malo je verjetno, da bi se sploh kdaj posrečilo točno ugotoviti, kdaj je bil Kristus rojen. Stari krščanski svet si je izbral 25. december za proslavo Kristusovega rojstva samo za to, da bi zasenčil s'ari-površki razni namreč dan, ko se začela solnce vračati proti nebesnemu ekvatoriju. Baš radi te zveze med božičem in pozanskim praznikom so puritani odklanjali praznovanje božiča in na Škotskem ga še zdaj ne praznuje.

Grozna rodbinska tragedija v gorski vasi

Blizu Rockendorfa na Češkem je vas Tešov, v kateri je živel 31 letni rudar Michal Oesterreicher s svojo ženo Magdaleno in tremi otročki. Mož je bil zaposlen v rudniku, bil je varčen in vsak teden je položil od svoje mezde kakih 100 Kč na stran, da bi mogel odplačevati dolg, kajti hiša je bila zadolžena. Od zadnjih volitev je pa kazal znake silnega razburjenja. Često je šel na novine, ponoči ni mogel spati in če je prišel v družbo, je za vsako malenkost vzkipel. Marljivemu in solidnemu možu je zlezla v glavo politika in mislil je, da ga imajo tovariši in znanci na sumu, da hoče postati slaven politik. Vedno bolj se je ukvarjal s politik in prišlo je tako daleč, da so ga morali poslati v bolnico, ker se je bilo bati, da se mu zmeša. V bolnici je pa ostal samo nekaj dni, nakar so ga poslali v domačo oskrbo.

V sredo zvečer je Oesterreicher po večerji nenadoma pograbil kuhinjski nož in ga zasadil svoji štiriletni hčerki Marketi v prsa. Žena mu je hotela iztrgati nož iz rok, kar se ji pa ni posrečilo. Mož se je zakadil v njo in jo zabodel naravnost v prsa. Ranjena žena je planila iz hiše in klicala na pomoč. Zatekla se je v bližnjo delavsko kočjo, kamor ji je mož z nožem sledil. K sreči se je pa pravočasno zaklenila. Tako da ni mogel do nje. Kmalu se je vrnil in zabodel še šestletnega sinčka Václava in dveletno hčerko Ano. Sinčka je ranil tako težko, da je kmalu umrl. Pobesneli oče se je zaklenil v hišo, vzjel je sekirko, sedel za mizo in začel nekaj pisati.

Vaščani so poklicali na pomoč orož-nike in čim so hoteli vložiti vrata, je skočil rudar v podstrešje in zažgal seno. Najbrž je hotel zgorjeti, d si sodi sam za strašen zločin. Ko je bila že vsa hiša v plamenih, je skočil iz nje in orožniki so ga uklenili. Pri zaslišanju je obžaloval svoj strašni čin. Težko ranjeno ženo in otročiča so prepeljali v bolnico.

Buldogi izumirajo

Po zadnjih vestih ljubiteljev te slavne pasje pasme je padla življenjska doba buldogov na pičlih pet let. Kakor se slavni bikoborci ali rokoborci klanja ves svet, tako se je nekoč vsa sportna Anglija klanjala zmagovalnemu buldogu, ki je stal v nepopisni samozvesti nad razmesarjenim truplom svojega tekmeča. Buldog se omenja prvič v rokopisih pisatelja Fitz Steffena, ki je živel za časa Henrika II. leta 1174 in opisal City of London. Pisatelj pripoveduje, kako se je londonska mladina zabavala ob nedeljah dopoldne na zanimivih prireditvah, kjer so se borili medvedovi proti medvedom, psi proti medvedom ali bikom in medvedi proti bikom. Te borbe so se razširile po vsej Angliji kot bull-baytings in postale so najpriljubnejši sport.

Na dan borbe so šli ljudje naprej v cerkev, potem so pa imeli slavnostno pojedino. Po pojedini so odšli v areno, kjer so za borbo določenemu biku najprej odžagali roge in odrezali ušesa. Vse telo so mu namočili v dozdruvi pa natresli popra. Ni čuda, da je bik pobesnel, kajti to je bila res prava tortura. Ko je bil bik za borbo prepran, so ga izpustili. Naloga bikoborca je bila, izpustiti besnečemu biku šop dlake. Komur se je to posrečilo, je postal lastnik bika. Če se pa nikomur ni posrečilo, je obdržal bika onl, ki ga je poklonil za borbo. Šele potem je nastal pravi bull-bayting. Izpustili so na bika dresirane pse in tih na vse načine dražili. Psi so naskakovali bika in ga grizli tako, da je kmalu viselo meso od njega in da so se mu videle kosti. Končno so se ljudje bika usmili-li in ga ubili.

Nič manjša ni bila posurovelost pri borbi buldogov. Borba je trajala 4—5 ur. Buldogi so se obdelovali z močnim zobovjem tako, da so bili vsi razmesarjeni. Slavni buldog Belcher je zmagal 104 krat in njegov lastnik je zaslužil lepe denarce. Buldogi so se grizli in mesarili molče. Arena je bila kma-

lu vsa okrvavljena in v pesku so se valjala odgrizena ušesa in celi deli telesa. Značilno za buldoga je, da tudi v najhujših bolečinah ne zastoka. Zdi se začeti angleški buldogi izumirati in Angleži sami pravijo, da bo ta redka pasma kmalu izginila.

Besedo imajo naši čitatelji

Zakaj ni prostih služb

Pripomnil bi par besedi k redukciji urad-ništv. Temeljita redukcija uradništva bi bila potrebna v večini privatnih služb pri nas. Mnenje nas vseh je, da naj poročene gospe zapuste javno službo. Poročile so se vendar zato, da so si ustvarile dom sebi in možu, ne pa da odjedajo s tem kruh mnogim, ki imajo za to kvalificirano izobrazbo. Sredi nas so ljudje, ki so tudi v privatnih službah prišli do mest, za katera sploh niso sposobni. Mnogi uradniki, ki zavzemajo mesta uradnikov z maturó, so bili prej tramvajski vozniki! Četudi so stalni, naj se odpuste iz službe! Ali pa nazaj k tramvaju, ki je tudi mestna služba! Mi, ki smo študirali in tudi prezkusili kak strog izpit, ne bomo dopustili tem ljudem, da bodo odjedali drugim kvalificiranim kruh.

Če bi se pravilno postopalo, bi nobene-mu, ki ima zadostno izobrazbo, ne bilo tre-ba čakati na službo. Koliko pa je res sred-nješolskih abiturientov z maturó? V prvih razredih nas je bilo v primeru z osmim razredom takole: bilo je do šest prvih raz-redov, vsak je imel do 50 dijakov, osma pa ena sama s 30 dijaki. Vsi, ki smo položili zrelostni izpit, smo pri iskanju služb in pri obisku raznih uradov naleteli na one, ki smo jih v tem okoliščini pogrešali... Kako smo bili neumni, da smo študirali! — K. S.

H Kalvariji našega naroda v Primorju

Virtu contro a furore
Prenderà l'arme; e sia combatter corto;
Ché l'antico valore
Nelli italici oor non è ancor morto.

Krepost bo proti besu pograbil orožje; kratka bo borba, ker stara hrabrost v ita-lijskih srcih še ni zamrla. Če je Petrarca imel tu v mislih umore lastnih državljano-vojskavcev, izdajstvo nad prijatelji, neposluš-tnost in brščutnost, potem je imel prav. Toda če bi bil on vedel, kaj bodo sinovi Italije počeli v XX. stoletju z našim narodom, ki živi na tej grudi že nad 1300 let, potem bi bil na te sinove naslovil gotovo drugačno poslanico. Casopisna in privatna poročila iz za Snežnika so vsak dan huja. Z eno potezo peresa je »sin 2000letnega kulturnega nara-da« (?) uničil našemu življu v Julijski kra-jini še zadnji skromni ostanek v materinem jeziku tiskane besede. Iz šol je vrgel našo besedo in kot vampir — z naslado pije kri naše uboge dece, ki jo trga iz maternih prs ter jo meče v žrelo rimski volkulji.

Sedaj hoče proglasiti tudi boga za Italija-na in zapreti slovenska svetišča pred božjo besedo v slovenskem ali hrvaškem jeziku. »Pojdite in učite vse narode — « je rekel Kristus. Cerkevni krogi v Italiji pa smatrajo, da bog razume samo italijansko in da mora v cerkvah odnehati samo latinska ali italijanska molitev. Ako bi bili drugega mnenja, potem bi se že davno lahko pokla-njali, ker — mož imajo, tako pa zvesto stoji ob nami onega, ki z njihovo pomočjo spre-minja hrame božje v jame razbojnikov. Ube-ge naše majke in očete, ki v jeseni svojega življenja v tem strašnem položaju iščejo ute-ho v nadnaravnem bitju, se ne morejo niti a tem pogovoriti v svojem jeziku. Zato se jim pojavlja strašno spoznanje, ki ga tudi misli-joni ne morejo več popraviti. Zgodovinski samostan na Kostanjevici je v rokah fanatičnega fašista, meniha-pijanca, ki hujska na umore slovenske inteligence. Svetišče na Sv. Gori, kamor so svoj čas romale pobožne ženske od blizu in daleč, je dom fašističnih patrov.

In ti, verno slovensko ljudstvo iz Slove-nije, romaj še v Rim in na Sv. Goro ter nosi denar pijavkam našega naroda. Gotovo je tudi to zasluženo delo pri bogu. Kdor tatu vrečo drži, ni nič boljši od tatu samega. Stremljenje celoga našega naroda in vseh merodajnih krogov v naši državi bi moralo iti za tem, da se čim več našega življa reši z rok potuževalcev. Zemlja bo tam ostala, narod, če ga bomo pustili v teh razmerah, pa ne bo ostal. Poglejmo prejšnjo Benetjco. Zal, da so se v sramoto našemu narodu našli med njimi nekdanji ugledni veljaki, ki so prevzeli delo efijalta. To je grenka kaplja v kupi go-ra našega bednega ljudstva. Možje, ki imajo premoženja, denar v bankah, niso mogli do-čakati trenutka, da so se šli pokloniti v Rim za efijaltski znak »cavalier«. In za žlost je med temi veliko takih, ki so svoj čas igrali v raznih narodnih institucijah odlične vloge. Vidi se po tem, da manjka njihovim mate-riam znajaz — Spartak.

Delavstvo v rudnikih in plavžih, tvornicah in ladjedelnih je moralo — nehoti in nevede — postati članstvo fašistične organi-zacije. Toda če so revni knežki sinovi v Istri, na Krasu, v Vipavi in Brdih ostali zvesti svojim materam, toliko lažje bi ostali oni, ki žive lahko neodvisno. Toda prava kraška vipavsko, istrska ali brška mati bo rekla svojemu sinu to, kar je rekla moja mati meni: »Rajši te vidim pred seboj na tleh mrt-vega, kot da postaneš izdajalec.« To je be-seda prave Spartanke, ki je svojega sina, ako ni bil v boju hraber, zapodila od sebe, sina pa, ki je bil hraber in prišel k njej ra-njen, negovala, kot dete. Jaz sem prepričan, da bi razmere v Primorju bile drugačne, ako ne bi bilo tam nobenega izdajalca, o ka-terem naši fantje pojo — »strela udari iz vilhine izdajalca domovine.« K temu fa-šistnemu poglavju pa se pridružuje še drugo, ki ni nič manj sramotno.

Taki narodni odpadniki so se naselili tu-di tu med nami in baš v Ljubljani smo imeli priliko videti naravnost ogaben slučaj izda-jstva osebe, ki je uživala ne samo zaupanje naroda, temveč tudi zaupanje različnih orga-nizacij tu in onstran meje in ki je celo bila v službi uredništva bive »Edinosti«. Za bo-rih 50.— Din, ki jih je vrgel zastopnik ita-lije pod noge, izlajal je ta človek svoje ljudi. Taki ljudje se po prihodu v Jugosla-vijo oglašajo pri raznih vplivnih osebah, vla-dajo se pri različnih narodnih društvi, ta-ko, da jim je posel lahek. Ako se jim kaj zgodi, ali ako pride njihovo efijaltstvo na dan oglašajo se različne deputacije, društva in privatniki, ki garantirajo z vso svojo čast-jo, da je dotičnik vedno bil narodno-zavezen. Oni pa, ki so pomoči res potrebni, pa niso tako nesramni in vsiljivi, zlasti se pa ne znajo tako priklanjati in lizati, ostanajo na-vadno brez pomoči.

Čas je res že bil, da se je politični re-žim spremenil, ker bo sedaj tudi v tem po-gledu veliko bolje. Tudi naš narod v Pri-morju se raduje in na skrivnem veseli od-ločne geste vladarja, ki ga tudi tam sma-trajo za svojega. Z žalostjo in grozo je prej opozoval bratomorno klanje in se bal za usodo Jugoslavije, ker ve, da je spás Pri-morja le edinstvena in močna država — Ju-goslavija. I. B.

Proč z radiotrobili!

«Oh, da bi ukinjena ustava ukinila tudi razna radio-trobila!» je gotovo iskrena želja vseh tistih, ki so tako nesrečni, da stan-ujejo v bližini na razne naše ceste in trge nastavljenih vreščočih radio-hrekal, stoji-čih na približno tisti višini muzikalne repro-dukcije, kakor so jo nudili tisočkrat pro-bleti gramofoni pred kakimi tridesetimi le-ti. Godba, osobito dobro godbo, vsak rad posluša, toda kakrat, kadar se ti to ljubi, ne pa po cele ure in dneve, in tudi pozno in čez 10. uro v noč proti volji in prisljenu.

Če se je v drugih svetovnih mestih na-pravil red proti usiljivi, okolico moteči re-klamni, naj skrbi poklicana oblast tudi za to, da bomo imeli meščani mir vsaj ponoči. Da bi pa poleg čestnega hrupa, pokanja z biči, cvilenja in tulenja psov, vriskanja in vpitja ponočnjakov, nadležnega kričanja kolporterjev itd. morali naši živel prenaša-ti še to moderno »muko radi profita posa-menikov, bi bilo pa res več, kot odveč. Obenem opozarjamo na določila cestnopoli-cijskega reda, odd. III., § 112 in nadalj-njih.

Pometajte pred svojim pragom

Iz Radovljice smo prejeli: V adventu so bile žene haje deležne nekih posebnih naukov, ki bi bili morali ostati strogo taj-ni, pa se je le zvedelo, kako so goreči du-hovni gospodje učili in opominjali skrbne matere in žene. Kaj so jim naročali glede njihovih mož, kadar pride čas volitev in kaj glede hčera, ko pride čas ženitev, nas ne briga, ker nimamo vzroka ne poviada, za-nimati se za tuje zadeve, ko imamo s svo-jimi dosti opravka. Značilno pa je, da go-spodje dušni pastirji niti pri cerkvenih za-dedah ne morejo pustiti pri miru Sokola. Na priznici se sicer zelo prozorno nami-guje na slabe družbe in društva, da ni težko uganiti, kam to meri, direktno z imeni si pa gospodje le ne upajo na dan. Zato pa je treba tajnih poukov, kjer se lahko pove-kar direktno to, kar se na priznici zavija v lepe verske bonbone in servira v že to-likokrat pogosti ponovitvi božje besede. Žene namreč pripovedujejo in ni verjetno, da bi si kaj takega izmislile, da so dobile strog nalog čuvati, da nihče iz katoliških hiš ne bo posejal predstav v Sokolskem domu, ker vsaka predstava tam je kuga.

Slovenci sicer v zadnjem stoletju že nismo okusili fizične kuge, ki so ji rekli črna smrt, toda vsak dan imamo priliko gledati izstriske črne duševne kuge, ki se jim bodo čudili še pozni rodovi, ker ne bodo mogli razumeti, kako je bilo kaj take-ga, kar počne rimski klerikalizem, sploh močvijo v 20. stoletju. Da, da, kuge dovoli, a ne na naši strani! Toliko je je, da bi bilo prav umestno, da bi šli božji namestniki najprej pometat pred svojimi prag! in po-tem šele iskati smeti po tujih hišah, kakor je za nje Sokolski dom.

Za primer navedemo samo to, da se je v Sokolskem domu za božič uprizoril reli-giozni in vzročno visoko stedeči igrokaz, dočim so malo prej v Katoliškem domu dajali »Svejkas«, kjer se je govorilo o raz-nih grobdolih in nedostojnih rečeh in to pod zaščito duhovščine in v navzočnosti šolske mladine. Tako, tako, gospod! Poidite po-metat pred svoje prage, v prvi vrsti pa v svoi Katoliški dom.

V muzeju.

Paznik: Kaj vam pride na misel pljuvati po stenah?
— Oprostite, tu stoji črno na belem, da je pljuvati po tleh prepovedano.

Pri izpitu.

— Rečimo, da upate podedovati po stricu lepo premoženje. Kaj bi storili v takem primeru, gospod kandidat?
— Dolgove bi delal, gospod profes-sor.

Njena želja.

— Greh ima v sebi toliko privlačne-ga, — je dejala neka dama svoji prilja-teljici, — da bi dala vse na svetu, da bi bil moj mož vsaj teden dni moj ljub-ček.

J. A. Arennes.

Na morju

Sedež na krovu «Violente» so mornarji zrlji za spominek, ki se je počasi pogrezalo pod oborožje. Zadnji žarki so jim priklicali v spomin rodno grudo in vsem se je zdelo, da znova preživljajo svoja otroška leta.

Provencelec je pograbil kitaro, ki je bila sicer okrašena s slonovino, kot je bil sicer okrašen s slonovino kitarist in srehrom na kateri sta pa ostali samo dve struni. Bila je del zadnjega plesa, ki so ga dobili na parnikih indijske parobrodne družbe. In zapel je serena-do, ki lo te razumela vsa posadka, da si le pel v tujem jeziku. Utihiile so strune in že davno je bila nesem pri kraju, ko so mornarji še vedno poslušali. Pesem ljubavi pričara zakleto princezo v srcu vsakega človeka.

Zdela se je, da sania celo ladja. Počasni se je zibala pod tremi jambori, kajti samo nekatera ladja so bila napeta, a vetra ni bilo.

— Hej, Guirec! Tole pesem bi bil moral zapeti oni Španki v Manilli, namoral da si ji porini nož med rebra.

— se le oglašajo nekdo.

Hipoma je zavladalo med moštvo veselje, kakor da se le vsem odvalil kamen od srca.

Bretanec se je zarežal in odzvonil: — Peti ne znam, kar le res je res, nož pa znam zasaditi med rebra!

Gola prsa so se izbočila od smeha in mornarji so se zrlji na orjaškega

Normandijca po imenu Beza, mornarja z orlovskim nosom in redkimi zobmi. Vsem je bila znana zgodba iz Manille, kjer so našli oba mornarja enega z razmesarjenim obrazom, drugega z nožem v rami. Med razmesarjenostjo je ležala mrtva španska lepota.

Se tri mesece je stal spomin na truplo lepe Španke med Guireco in Bezo tako, da se nista mogla videti. Fre-gata bi ne bila dala te prigode za sod žganja. Priložnosti za smeh je bilo na krovu francoske ladje od dne do dne manj.

Beza se je zdržnil. Njegov zakrivljeni nos in škrlatne trah izbiti zob so bile krive, da so se tovariši vsaki njegovi besedi smejali.

— Bahaš se! Sai niti udariti ne znaš, kakor se spodobijo mornarju. Da je zadel tale pest tvojno prazno butico, bi jo bila zmečkala kakor enlo citrono. Če te mika, se lahko spoprimeva, da vidimo...

Mornarji so sprejeli te besede z viharim odobravanjem. Dasi so se dobro zavedali, da le dvoboj na ladji izključen, jih je navdušila že misel, kako imenitno bi bilo, če bi se spoprijela Provencelec in odložil kitaro.

— Stavim pet pjastrov na Norman-dijca.

To se je zgodilo v hipu, ki ga je bila izbrala usoda, da baš v njem dvigne na obzorje črno liso, takoj za njo pa drugo, tretjo. Začel se je glas straze. In že so živeli vsi prebivalci plove, če lesene trdnjave v pričakovanju bo-

dočih dogodkov. Castniki so napeto opazovali skozi daljnogledne ope neznane hrošče, ki so iztegovali svoje pipalke in krila proti škrlatni rdečemu znanju. Minilo je še nekaj minut, predno se je začel močan glas:

— Angleške ladje!

Sledila so povlela. «Violenta» ni mogla voziti posebno hitro in na krovu je imela samo deset topov. Treba si je bilo pomagati z zvijačo. Moštvo se je z veseljem lotilo dela, kakor da zre za čelo. Potegnili so topove nazaj, zgrnili so strelne line in vrnili so zavijale na jamborih holandske zastave. Guirec in Beza sta spravila vsa manjša ladja, da bi sovražnik mislil, da je na ladji tako neznatna posadka, da je ni vredno napasti. Skrivaj so zasnovali bojni načrt.

S težavo je skušala «Violenta» uiti neopazeno, toda sovražne ladje so se vedno bolj bližale in ponosno so zrlji z njih topovi v širno morje.

— Kdor še ni imel te časti, se sreča danes z Englishmeni. — je pripomnil Beza smeje.

Kakor konji, ki čutijo blizu klavnu, so postajali mornarji na fregati nemirni. Iz skrivališča so opazovali, kako nevarnost naglo narašča. Vsi so molčali. Minili sta dve uri napetega pričakovanja. Kar se je zasvetilo v treh sovražnih topa.

Krogla je zavrtela in odbila vrh jambora. Kai bi se skrivali svojo pravo barvo?

Dolgo pričakovani glas je končno zadonel:

— Odprite line! Strelajte!

Zdela se je, da se je odprlo žrelo vulkana. Videli so se samo oblaki dima, vmes so pa švigali ognjeni zubli.

Med grmenjem topov so se čula povlela, ki jih je moštvo izpolnjevalo v temi. Zapihal je močan veter in lafete so se dotikale mostčkov.

Sovražnik se je iznemenil v noči v ognju grmale so salve z obeh strani vse se škripalo in bohnelo. Ranjenci so stekali in klicali na pomoč. Kdo jih usliši? Odrizana ladja so začela padati na krov.

Beza hiti mimo Guireca. Njegova prsa so krvava. Za njim se poznajo sledovi krvi.

— Ali se boš, da ne boš nikoli več videl Saint-Pola, Bretanec?

— Se boš spomnil, Normandijec, da tako nazlo bežiš?

Beza se ne ustavi. Hiti h kapitanovemu mostiču.

— Ladja je prestreljena na treh krajih. Če se luknje spoje, smo izgubljeni.

Kapitan odgovori s kletvico, v kateri se srečata hudič in Anglež. Potem zapove:

— Deset prostovoljcev naj gre masirati luknje.

Beza si ne da dvakrat reči. Mar naj grem sam?

Tu so videli posadke angleških la-

dij čudovit prizor. Mornarji so se po-

gnali čez krov, v dežni krogel so viseli

nad morjem in mašili luknje s predi-vomi slamo in lastno obleko. Z ogromnimi kladi so pripeljali blode. Kos železa je odragal glavo Provenceca. Škarj pesem je očarala vse. Truplo brez glave je padlo v morje. Ostala je od njega samo krvava lisa blizu prelukne. Njega boka fregate nariše kitare v lahki moštva. Drugega mornarja je dohitela smrt, ki jih šroki odrtni. Ostal je tam razprostrti rok, kakor da hoče zadržati vožo, ki se tekla v ladijo.

Guirec ima razmesarjeno nogo, pa še vedno maš in zabija. Beza je ranjen v trebuh, ktera se končno kleece brada Bretanec na prsa in telo obvi si kakor pohotni naek.

Normandijec zakleže zmagovalno: — Kai imaš že dovolj, da ne moreš nadaljevati?

Prepričan, da je bila zadnja beseda njegova, zatise oči roke same izpuste vrv. Izgine. A tedaj se dvigne okrvav-ljeni Guirec in zamela v zadnjih zdih-ljajih:

— Pobegnij si, Normandijec! Stra-hopetec!

Lakomnost.

— Poznam trgovca, ki vedno zamaši črnico, čim pomoči pero. Boji se, da bi črnilo ne izhlapelo.

— To še nič ni. Imam znanca, ki vsako noč ustavi uro, da bi se ne obrabila.

— Jaz pa poznam moža, ki sploh ni-česar ne čita, ker se mu zdi škoda očal.

INVEJTURNA PROMANA

angelskih in českih strojev
za oblike oseh prvi sukne površnike, p. 25% in

pri turdki NOVAK Ljubljana

od 7. do 20. januarja
na Kongresnem trgu 15

Obiščite! Ne zamudite! Do 40 | prihranite!

Naš brat, stric, nečak in svak, gospod

Niko Štempihar

privatni uradnik in rez. kap. I. kl.

Je danes po kratki, mučni bolezni v starosti 34 let umrl.

Pogreb se vrši v nedeljo 20. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na kranjsko pokopališče.

V Kranju, dne 18. januarja 1929.

Žalujoči ostali.

Žrebanje v drž. razr. loteriji:

Dne 15. januarja

so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 500 je zadel št. 55.819.

Po Din 200 so zadele naslednje srečke: 5713, 7573, 10.830, 10.868, 10.894, 10.978, 10.984, 17.910, 20.031, 20.032, 20.181, 22.028, 30.987, 46.086, 53.444, 53.456, 58.208, 58.219, 66.626, 70.252, 70.344, 96.860, 96.874, 97.307, 97.390, 97.395, 97.450, 99.739, 99.900, 100.736, 103.132, 103.138, 107.929, 107.940, 108.232, 108.250, 109.703, 109.773, 109.874, 115.605, 115.688, 120.117, 120.187, 120.276, 123.544, 123.547, 123.865.

Izžrebane srečke bomo vsem onim, ki želijo nadaljevati igranje na visoke dobitke, zamenjali za izžrebane Srečke nam je treba takoj vpslati

Zadružni hranilnica, r. z. z. o. z., Ljubljana Sv. Petra cesta 19

Puškar F K KAISER

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 9

kupuje in prodaja stare puške, samokrese ter prevzame iste v komisijo prodajo

200 Din nagrade

nudim tistemu, ki mi preskrbi stanovanje dveh sob kuhinje in priključa. Ponudbe na upravo B.

Opremljeno sobo

strogo separirano in z elektriko. Iščo gospodinja. Ponudbe na upravo «Sl. Naroda» pod «Opremljena soba/127».

Jamski les

kupim na prosti Slovenjgradec-Celje-Maribor. Obvezno ponudbo na Dragotin Korošec, Šmartno ob Paki. 113

Matija Trlep,

LJUBLJANA 7, Sv. Jernja cesta priporoča svoje podjetje: kovanje konj. voz in kolarstva 112/7

Kupujemo zlato, srebro, platin

in plačamo 1 srebrno kruno Din 3.60, 2 srebrni kruni Din 7.20, 5 srebrnih krun Din 18.— Preva-memo v poziranje in posrebre-nje. — Tovarna za točenje dragih kovin. Sp. Šiška, Sv. Jernja cesta št. 8. 110-7

Krušno moko

na najboljše vrste dobite vedno svežo pri

A. & M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32.

Diago Jostavim tudi na dom. Prevzamemo v miev tudi vsak. nmučino domače al banaški šenice — pr manjih množicah po takol zamenjamo za moko in otrobe.

Pekarijo

na prometnem kraju vzamem v najem prosti dobi najemni. Po-tudbe na upravo št. 127 pod «Pe-karija/119».

Stanovanje

obsejajoče iz ene sobe z kuhinjo. oddam stranji brez otrok. Poizve se v upravi Slov. Naroda. 140

Kmet'ko dekle

iz Semčica, stara 16 let, želi vsoprii k mušni družini ali v pomoč gospodinj. Naslov: Marija Mikulic, Osejna Nemška vas 1, pošta Trebnje, Dolenjsko. 134

Majhno posestvo

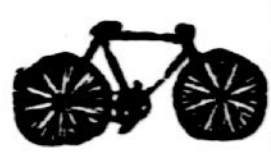
z gospodarskim poslopljem sadnim vrtnom in rodovitnim poljem, usodno napredni. Pripravno za vsake za rokodelca. — Polovna dale lak Škerl Zagradec pri Stični 136

Jaholka

oblačna, udarna in lona, kupole večje množine (več vagonov raz-novrstnih, sortiranih) po ugodni dnevi cenl Z. Cvrlak, Slovenska Bistrica, Slovenija. 135

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurečkova 57
priporoča najboljšo
tambura, šice, škola,
partiture i ostale po-trebščine za
vse glazbala. —
Odkovna na
pariskojzložbi
Cjenci franko.

Ogledu si najpovejša dvokolesa, motorja, šivane strela, otroške vozičke novih modelov, male avto-mobile, pnevmatiko, sajceje. — Ceniki franco. Prodaja na obroke

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk. c. 4

Politični memoari

spadalo med najbriljubljenše čtivo v vseh literaturah Sem spada dr. Vošnjakova knjiga

U borbi za uledintenu narodnu državo

ki le izšla za božič in le silno interesantna in z ozirom na oravkar se vršče spre-membe veleaktualna.

Jako elegantno opremljena knjiga obsega 410 strani in velja brnširana Din 120.— v platno vezana ne Din 140.— Naroča se v

KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI
Prešernova ulica 84.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. — 15 letna garancija. — Vsezenje se počuje pri nakupu brezplačno. PISALNI STROJI «ADLER» — KOLESA z prvih tovarn «Dürkopp», «Singer», «Wag-ferrad» (orožni kolo) — PLETILNI STROJ. — Jedno v zalogi. — Posamezni deli kole in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obro-ke. — Ceniki franco in zastoji.

IVAN JAX I SIN, LJUBLJANA G. spovetška 2

Reško priložnost za zaslužek!

tužimo v tamkašnikm okraju s prevzemom samorazpešne naše na množih krajih z naj-večjim uspehom uvedene za kroaško čbit eminentno važne iznajdbe. R. sum int. esentom i za prevzem razpo agajo z okoli mark — 10.000 se stvar v tamkašnikm kraju brezplačno predvede in prostimo, naj odgovarjajoče ponudbe čim pre-pošilijo na

HEROLD & LENASSI

O. H. G. zur Förderung des Schne der Ha dweras

HEUTLINGEN. (Wttbg.) Deutschland

Beli zobjo

olepšajo vsak obraz. Često že radostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvobodno Chloro-dont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se vporablja posebno iz-delano ščetkico za zobe. Ostanki jedi, ki ostajajo med zobmi ter povzročajo radi gnilobe neprijeten duh ust, odstranjujejo se najtemeljiteje z Chloro-dont-ščetko. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z na pisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Leo-Weike A. G., proizvodnja in zastopstvo za Jugo-slavijo: Tvorice Zlatogor, Maribor. 68 mm

Zabavna potovanja

po S edozemskem in Jadranskem morju

«HAMBURG-AMERIKA LINIE» prirejuje s svojim luksuzno urejenim parobrodom

«OCEANA»

5 zabavnih potovanj.

I. potovanje se začne v Hamburgu 19. januarja in konča v Genovi 11. februarja 1929.

II. potovanje se začne v Genovi 14. februarja, a konča v Benetkah 13. marca 1929.

III. potovanje se začne v Benetkah 16. marca, a konča v Genovi 15. aprila 1929.

IV. potovanje se začne v Genovi 19. aprila, a konča v Genovi 8. maja.

V. potovanje se začne v Genovi 10. maja, a konča v Hamburgu 31. maja.

Glede navodil se je treba obrniti na:

«HAMBURG-AMERIKA LINIE» Generalno zastup-stvo za Kraljevino S. H. S. — J. D. DRAŠKOVIČ, ZAGREB, Cesta «B» br. 3. Telefon 24-98.

ali na podzastopstva v: BEOGRADU, Kraljevska ul. 49; LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 30; SPLITU Dioklecijanova obala 15; SOMBORU, Karadjordje-va ul. 8; OSIJEKU, Kolodvorska ul. 34; ŠIBENIKU METKOVIČU, GRUŽU ali na:

«PUTNIK», Zagreb, Jelačićev trg 6; «PUTNIK», Društvo za saobraćaj, stranaca i turista Beograd Kolarčeva ul. 1/1; SAVEZ ZA UNAPREĐENJA TURIZMA Sušak, Split, Dubrovnik.